

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 2 SAYI : 15

MART 1963

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

Turt'da Standardizasyon fikrini yaymak görevi kanunla TSE'ye verildiğinden bu dergi máliyetinin çok altında bir bedelle ve surf hizmet amacıyla çıkarılmaktadır.

STANDARD iş hayatımızda önemli yeri olan millî ve milletlerarası en yeni standardizasyon haberlerini ve teknik bilgileri ihtiva ettiğinden, koleksiyonu zaman geçtikçe bu alanda değerli bir ansiklopedi olacaktır.

STANDARD 'in dağıtım sistemi daha çok abonmana dayandığı ve aylık sayıları mahdut yerlerde satılacağı için bunların elde edilmesi güç olabilir. Bu bakımından Standard'a abone olmak isteyeceğinize süphe etmiyoruz.

STANDARD'A ABONE OLUNUZ

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ ADINA
SAHİBİ VE BASYAZARI
FARUK A. SÜNTER

UMUMİ NESRİYAT MÜDÜRÜ
VE BU SAYIDA NESRİYATI
İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :

MUZAFFER UYGUNER

BASILDIĞI

Y E R : Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret
Borsaları Birliği Matbaası — ANKARA

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA

T E L E F O N : 12 69 17

POSTA KUTUSU : 73 Bakanlıklar — ANKARA

İ L Ä N T A R İ F E S İ :

Tam sahife	1/2 sahife	1/4 sahife
800 TL.	450 TL.	250 TL.

Arka kapak içi 1000 Lira İlâve rent
başına 250 Lira fark alınır.

A B O N E S A R T L A R I

ADİ POSTA		UÇAK POSTASI
Yıllık 6 aylık Sayısı	12 Lira 6 Lira 1 Lira	Abone bedeline uçak postası ücreti İlâve edilir.

Yazilar, Derginin ve yazarını ahi andarak iktibas olunabilir.

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 2

SAYI 15

MART 1963

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Kalkınmamız için standart şarttır ama yeter degildir	3
Kalkınma Plâni 1963 yıllık programında standardlar	4 - 5
Portreler	7
TSE haberleri	8 - 11
Açılıktan kurtulma kampanyasında standard	13
Standardlaşmanın güney ufkalarımızda beliren ilk ışıkları	14 - 15
Pikle deri standardı	16 - 19
ISO haberleri	20 - 21
Ondalık sisteme geçiş	22
Çimentonun uluslararası sınıflandırılması ile ilgili teklifler	23
Tornavidalar standardı	24 - 25
Avrupa memleketleri ortak standardları hazırlanmasile ilgili çalışmalar	26 - 27
Summary of Contents	29 - 32

ADAKALE SOKAK 27
ANKARA

31 Mart 1963 tarihinde basılmıştır.

BU AYIN İÇİNDEN

Bu ay içinde en önemli olay, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plâni'nın 1963 Yılı Programı'nın yürürlüğe girmesidir.

Beş Yıllık Kalkınma Plâni içinde TSE'nin yerini gösteren bir yazıyı 13 üncü sayımızda vermiştık. O yazımızda da anlaşılıdıği gibi, Plân, standardların yapılmasına, uygulanmasına çok önem vermektedir. Bu ay içinde yürürlüğe giren 1963 Programı da verilen bu önemin bir başka belgesidir. Bu sayımızda yayımladığımız bir yazımızda da anlaşılıcağı üzere, 1963 yılı için de Plân ile ilgili olarak, TSE içinde geniş çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Beş Yıllık Kalkınma Plâni'nın başarılı olarak uygulanmasını hepimiz istemekteyiz. Plânlâ TSE'ye verilen görevlerin yapılmasına çalışılaçından da kimse şüphe edemez. Ancak, bu çalışmalar için de maddî ve manevî yardımın esirgenmemesi gerektigine dikkati çekmemiz gerekiyor. «Yoktan yonga çıkmaz» atasözümüzü anımsıyoruz burada ve diyoruz ki imkânsızlıklar karşısında plânlâ verilen bütün görevin gereği gibi yapılması biraz şüpheliidir. Bütün bunlara karşı, TSE, Plânda kendisine verilen yere ve değere lâylî olmağa çalışacaktır.

Standardların hazırlanmasındaki bu güçlük yanında, uygulanmasında da güçlüklerle karşılaşacağı muhakkaktır. Uygulamayı yapacak bakanlıkların bu işe görevli personel durumu bilinen bir konudur. Bu personel sayıca yok denilecek kadar az olduğu gibi eğitim de görmüş değildir. Halbuki uygulama eğitime dayanan çok hassas bir görevdir.

Bu ay içinde önemli bir başka olay da Avrupa memleketleri ortak standardları için Cenevre'de yapılan toplantıdır. Bu konu ile ilgili olarak Cenevre'den aldığımız bir haberi iç sayfalarımızda yayımlıyoruz. Bu kısa haber bile memleketimizle ilgili önemli kararlar alındığını göstermektedir.

TSE

SUNGURLAR

Kazan ve teshin cihazları fabrikası

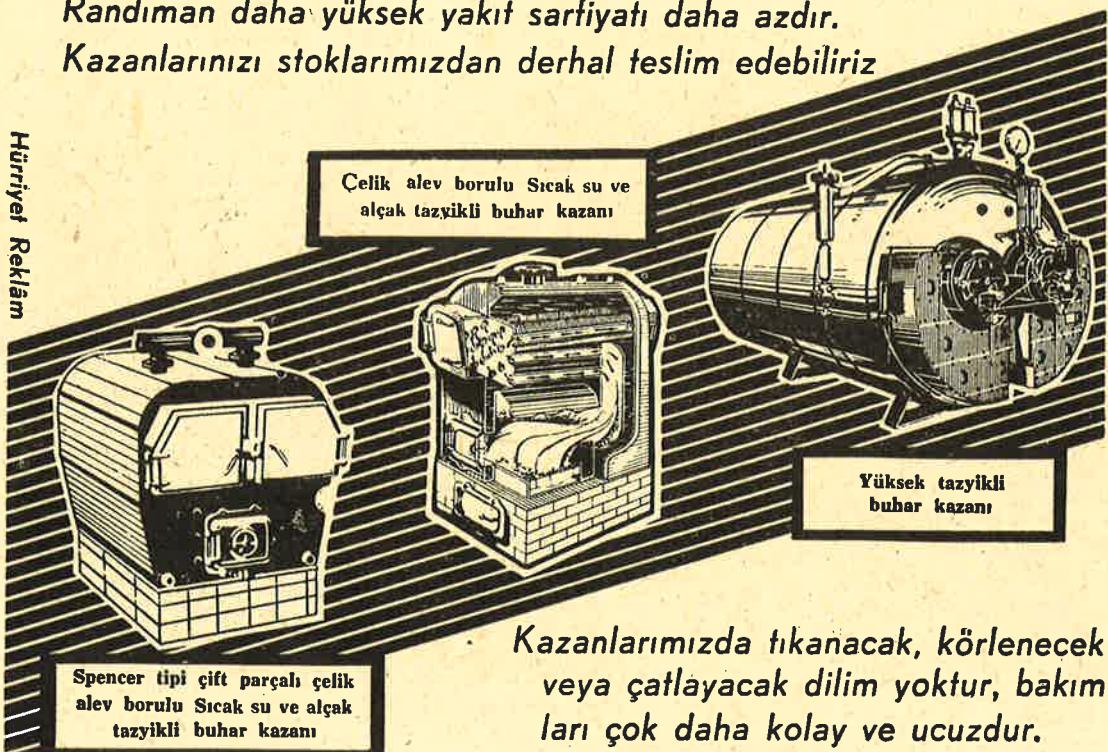
Çatlayan veya dilimleri tikanan kazanlarınızı yüksek randımanlı çelik kazanlığımızla DERHAL değiştirebilirsiniz.

Çelik kazanlığımız anı ısı değişimelerinde hasara uğramaz.

Randıman daha yüksek yakıt sarfiyatı daha azdır.

Kazanlarınızı stoklarımızdan derhal teslim edebiliriz

Hürriyet Reklam

Kazanlığımızda tikanacak, körlenecek veya çatlayacak dilim yoktur, bakımları çok daha kolay ve ucuzdur.

Alicıların karar vermeden evvel teknik servislerimizle temas etmeleri kendi menfaatleri icabıdır

MERKEZ BÜROSU:

Boğazkesen Cad. SUNGURLAR Han, Tophane - İstanbul - Telefon: 49 45 20 - 44 28 08

FABRİKA : Silahтарaşa, Kemerburgaz Cad. Çobançeşme - İstanbul - Telefon: 2119 54

ANKARA BÜROSU: Sanayi Cad. Koloğlu Han No. 12/8 - Telefon: 11 21 73

KALKINMAMIZ İÇİN STANDARD ŞARTTIR AMA YETER DEĞİLDİR

Faruk A. SÜNTER

Türk Standardları Enstitüsü, kuruluşundan bu yana, standard hazırlama işlerini oldukça düzene koymuştur. Bugüne kadar 60 kürsür Türk standardını tamamlayarak yayımlamıştır. 248 konu üzerinde de teknik komiteleri çalışmaktadır. Ankara'da olsun İstanbul'da ve diğer yerlerde olsun, bu alandaki memleket aydınlarını, oda ve borsaları, üniversitelerimizi ve öğretim üyelerimizi bu dâvanın gerçekleşmesinde işbirliğine çağrımış ve memleket çapında geniş bir anlayışla karşılaşarak elele iş görme fikrini olumlu sonuçlara vardırmıştır.

Şimdi, bu geniş ve dâvasına inanmış aydın kadro, her geçen gün biraz daha gelişerek TSE'nin verimini artırma yolundadır.

Bu arada dünyada da standardizasyon çalışmaları dev adımları ile ilerlemektedir. İleri memleketler, artık bu işi millî sınırlar dışında milletlerarası ortak standardlara doğru götürmektedir. Geri kalan memleketler de ekonomik düzenin temel şartının ileri bir standartizasyonda olduğunu anlamışlar ve var güçleri ile o yola yönelmişlerdir. Yeniden yeniye uygarlıklarını kazanan hemen her memlekette bu davranışla rastlanmaktadır. Bunlar arasında İsrail, Hindistan, Pakistan, İran gibi memleketlerde büyük ilerlemeler görülmektedir. Adlarını ve yerlerini kolayca belleyemediğimiz Afrika, Güney Amerika memleketlerinin çoğunuda da bu çalışmalar hızla ilerlemekte ve bunlardan pek çoğu milletlerarası kuruluşlardan, daha ileri gidebilmek için teknik yardım istemektedirler.

Memleketimizdeki çalışmalar bakımından milletlerarası standardizasyon davranışları arasında en önemli hareketin, milletlerarası ortak standardlar olduğu şüphesizdir. Malzeme ve makina standardları bakımından, Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı «ISO»; Elektrik standardları bakımından, Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu «IEC»; tarımsal standardlar bakımından, Avrupa İktisadî Birliği Teşkilatının çalışmaları hızla gelişmektedir.

TSE, kuruluşundan beri ISO ve IEC'nin üyesidir. Ve bilindiği gibi bu yılın ilk gününden beri ISO Konseyine (İdare Heyetine) de üye seçilmiştir.

Tarımsal milletlerarası standardlar konusunda ISO'nun çalışmaları yanında gelişen Avrupa İktisadî Birliğinin girdiği hazırlıkları da yakından izlemekte ve son zamanlarda bunun düzenlediği Milletlerarası Eksperler toplantılarına katılma işlerini de desteklemekte ve bu yolda bazı başarılara da ulaşmış bulunmaktadır.

Açıklanan bu çalışmalar, bütün alıcı memleketlerin uygulayacağı ortak standardların elde olunması amacını gütmekte ve bu standardlara uyamayacak memleketlerin, bundan böyle, başta Avrupa olmak üzere, artık ileri ülkelerin pazarlarına mal gönderemeyecekleri gerçeğini ortaya koymaktadırlar.

Bu milletlerarası gelişmeye paralel bir yol tutmak artık kaçınılmaz bir zarettir. Bu bağ�mdan yer yer bazı zümre kazançlarının hasis düşüncesiyle, ileri standard yapılmasını köstekleme çalısan davranışları, esefle karşılaşmak ve bu gerçeklerin ışığı altında bunları şiddetle reddetmek millî bir görevdir. TSE ile işbirliği yapan bütün kuruluşlarımızın bu çeşit hareketlere titizlikle karşı koyduklarını memnunlukla izliyoruz.

Görlüyor ki, kalkınmamız için ilk şart ileri bir standartizasyona varmaktadır. Fakat standart ana bir şart olmakla beraber ihtiyaca yeter değildir. Bu ana şartı tamamlayacak diğer tedbirleri de almak gereklidir.

Bunlardan birincisi, yapılan standardların tam olarak kontrol edilmelerini sağlamaktır.

İstediğimiz kadar ileri ve olgun bir standart hazırlanmış olsun, eğer bu standardin koyduğu kurallar, mala ve ambalajına uyduруlmadığı ise, bütün emekler boş gitmiş demektir. Onun için ilgili kontrol sorumlularının bilgi ve sayı bakımından bu işi başaracak ölçüde yeterli olmaları gereklidir.

Bilgi ve sayı bakımlarından yetersiz bir kontrol kadrosu ile, dünyanın en iyi standartını hazırlasak başarıya ulaşmamız beklenemez.

(Devamı 28. Sayfada)

KALKINMA PLÂNI 1963 YILLIK PROGRAMINDA STANDARDLAR

**Yurt kalkınmasında yardımcı olmak TSE için
en büyük bahtiyarlık olacaktır**

1963 YILLIK PROGRAMININ TSE'YE YÜKLEDİĞİ GÖREVLER

Muzaffer UYGUNER

STANDARD'ın 13 üncü sayısında Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında standardlara verilen yeri ve TSE'nin rolünü belirtmiştik. Resmî Gazete'nin 8 Şubat 1963 tarihli ve 11329 sayılı nûshasında **1963 Yıllık Programı** yayınlanmış bulunmaktadır. Bu Programda, Beş Yıllık Kalkınma Plâni çerçevesi içinde yapılacak işlerin birinci yılda yapılması gerekenleri belirtilmektedir. Bu yazımızda, birinci yılda yapılması gereken standard çalışmalarının neler olduğunu açıklayacağız. Bu açıklamaları Programdaki sıraya göre yapacak, Resmî Gazete'nin sayfa numaralarını da yazacağımız.

1963 Programında standard ile ilgili konuları önce şu sırada tesbit edebiliriz:

1. Balıkçılık (s. 29)

Balıkçılıkla ilgili tedbirler arasında v harfi ile günlara yer verilmiştir: «Su ürünlerinin kalitesi, uygulanabilecek asgari standardlarla korunacaktır. Bu standardların uygulanması fi-

yatları yükseltme yönünde etkilenecektir. Standardlar Enstitüsü standardizasyon göreviyle birlikte, ilgili müesseselerin standard hazırlamalarını sağlamak ve bunları tetkik ve tasdik etmek yoluna da gidecektir».

Demek oluyor ki balıkçılık ve başka su ürünleri ile ilgili standardlar 1963 yılı içinde hazırlanacaktır. Bu standardların hazırlanmasında teknik rol oynayacağı gibi, Programda belirtilen, fiyatın yükselmemesi de göz önünde bulundurulacaktır.

2. Genel olarak imalât sanayii (s. 35)

İmalât sanayiinin çeşitli koliler için Programda ayrı ayrı direktiflere yer verilmiştir. Ancak, ilkin genel olarak imalât sanayii ele alınmıştır. Bu bölümde 4 numaralı konu «Kalite kontrolu ve standardizasyon» başlığını taşımaktadır.

«a) Mamûllerin kalite kontrolu yapılacaktır. Belirli kalite ve standardda olmayanların satışına engel olacak tedbirler alınacaktır. Gerekli görülen alanlarda imalâtının alıcıya garanti vermesiyle ilgili mevzuat ele alınacaktır.

«b) Sanayi mamullerinin

standardizasyonuna hız verilecektir. Standardlar Enstitüsü standardizasyon göreviyle birlikte, ilgili müesseselerin standard hazırlamalarını sağlamak ve bunları tetkik ve tasdik etmek yoluna da gidecektir».

Görülüyorki burada kontrol ve hazırlama çalışmaları iki ayrı paragrafta belirtilmiştir. a paragrafi Hükümeti ilgilendirmekte olduğundan burada üzerinde durulmayacaktır. b paragrafi ise doğrudan doğruya TSE'yi ilgilendirmektedir. Bu paragrafta da 132 sayılı Kanunda belirtilen iki göreve işaret edilmiştir. Bunun ikincisi standardların doğrudan doğruya TSE tarafından yapılması (m. 2/A), ikincisi de hariçte hazırlanan standardları tetkik ve tasdik etmesi (m. 2/B) dir. Bu ikinci görevi ile ilgili olarak sözgelişi, Et ve Balık Kurumuna etlerin standardizasyonu görevi verilmiştir (s. 36). «Gövde ve parça kaliteleri için standardlar Et ve Balık Kurumuna tesbit edilecek ve bu standardlara göre sınıflandırma işi borsalar ve mezbaha-

lar tarafından yapılacaktır». Anması sağlanacaktır» denilmektedir. Bu yöneden de bir çok standardın yapılması gerekmektedir. Bu bakımından TSE 1963 yılında hummalı bir çalışma yapacaktır.

3. Konserve sanayii (s. 38)

Konserve sanayii ile ilgili tedbirler arasında b ve c paragraflarında yüksek kaliteli konserve imaline önem verilmesi ve standardların yapılması hususu yer almıştır. Bilindiği gibi TSE konserve kutularının standartının yapılması için çalışmalar yapmaktadır.

4. Dokuma ve giyim sanayii (s. 42)

Alınacak tedbirlerle ilgili bölümde d paragrafında «kullanınlarda sıkâyet konusu olan mamûl kalitelerindeki bozuklıkların, imâl hatalarının önüne geçerek israfa engel olabilmek için, dokuma ve giyim sanayiindeki başlıca mamûl çeşitleri standardları, norm tüzükleri hazırlanıracak, onların da gergî gibi uygulanabilmesini sağlayacak denetleme organlarının yetkilerini artırarak çalışmasını kolaylaştıracak tedbirler alınacaktır».

Bu konuda, bilindiği gibi, yalnızca kaput bezleri ve ipekli kumaş murakabe tüzükleri bulunmaktadır. Yünlü kumaş ve yün iplikleri, pamuklu kumaş ve pamuk iplikleri ile ilgili çeşitli standard tasarıları TSE tarafından hazırlanmıştır. Buna, bu yıl içinde olgunlaşacaktır.

5. Taşıt onarım ve imalât sanayii (s. 52)

Karayolu taşıtları ile ilgili tedbirler arasında 5inci paragrafta «mevcut karöseri sanayinin emniyet ve kullanma standardlarına uygun imalât yap-

ambalajlama ve soğuk depolama tesislerinin kurulup işletilmesi gerekmektedir» denilmekte ve ilk olarak standardizasyon üzerinde durulmaktadır.

6. Elektrik (s. 55)

Tedbirler arasında c paragrafında «elektrik tesislerinde standard tipte ve elden geldiği kadar yerli gereçler kullanılacak, yedek parkı küçültülecektir» denilmektedir. Bu konuda yürürlükte çeşitli malzeme için yapılmış TS bulunmaktadır. Gerekenlerin yapılması için de çalışılacaktır.

7. Konut (s. 62)

Bu konudaki tedbirler arasında üç hususa yer verilmiştir:

«4. 1962 yılında tesbit edilmiş olan «Sosyal Konut Standardları» geliştirilecek ve malzeme bakımından ekonomi ilkesi de gözönünde tutularak yonetmelik yürürlüğe konulacaktır.

«5. Malzeme ve inşaat elemanlarının standardları yönünden ekonomi sağlayıcı gerekli çalışmalara devam edilecek ve hazırlanan standardlarla uygulamaya geçilecektir.

«6. 1962 yılında başlamış olan yapı malzemesi araştırmalarının geliştirilmesi sağlanacak ve «**Türk Standardları Enstitüsü**» ile birlikte gerekli standardlar tesbit edilerek uygulanması sağlanacaktır. Standard ve kalite kontrolu Sanayi Bakanlığıca yapılacaktır.»

Görülüyorki bu konuda da fazla çalışma yapılması gerekmektedir. Burada da **Türk Standardları Enstitüsü'ne** fazla iş düşmektedir.

8. Dış ticaret (s. 91)

Pazarlama bölümünde 4üncü paragrafta «tarım ürünlerinin kalite ve durumlarını geliştirmek üzere standardizasyon,

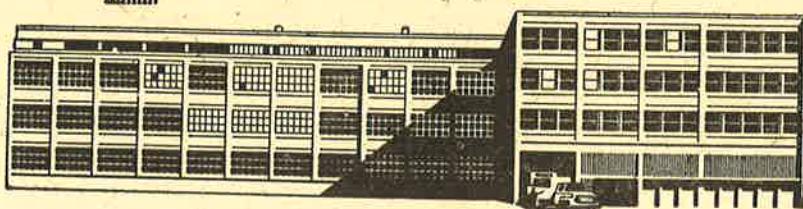
9. Kalite belgesi (s. 50)

Yazımızın 2nci maddesinde yer alan imalât sanayii ile ilgili a paragrafında «gerekli görülen alanlarda imalatçının alıcıya garanti vermesiyle ilgili mevzuat ele alınacaktır» denilmektedir. Programın makine imalât sanayii bölümünde de alınacak tedbir arasında d paragrafında «imalatçılardan kendi mamulleri için gerekli garantileri vermelemini sağlayacak ve kolaylaştırıcı tedbirler alınacaktır» cümlesi vardır. Bu konuda, TSE tarafından yapılan standardlarda bu konuya yer verilmekte «kalite beyan vesikası» verileceği açıklanmaktadır. Bu hükmeye göre, piyasada bu belgenin örnekleri de mevcut bulunmaktadır. Ayrıca, «TSE Alâmeti farikasının kullanılması hakkında Talimat»da bu konuda boşluğu dolduracak niteliktedir (STANDARD, s. 12) ve bütün batı memleketlerindeki örneğine de uygundur. Bu bakımından yeni bir mevzuatın gereği olmadığına inanıyoruz.

Görülüyorki 1963 Yıllık Programı TSE'ye birçok görev yüklemiştir. TSE bunların bazılarını daha önceden gerçekleştirmiş, bazılarını da gerçekleştirmek üzeredir. Henüz ele alınmayan standard konuları ile elde bulunanların gerçekleşmesinin maddî imkânlarla bağlı olduğunu herseyden önce hatırlamalıyız. Bunun yanında teknik ve personel imkânlarını düşünmek gerekiyor. Şimdiye kadar türlü güçlüklerle savaşarak başarıya ulaşan TSE'nin gene de yıldandan çalışacağı muhakkaktır. Yurd kalkınmasında yardımcı olmak TSE için en büyük bantılar olacaktır.

ARÇELİK

Her nevi
Çelik Eşya
imalâtı

ARÇELİK A.Ş.

(Sermaye: T. L. 7.500.000)

Sütlüce, Karaağaç Cad., 2-4, Halıcıoğlu - İstanbul

Telefon: 49 44 00 (5 hat)

Standard Dünyasından

PORTRELER

Dr. A. W. Lategan

GÜNEY AFRIKA STANDARDLARI
BÜROSU BAŞKANI

1956 senesinde Güney Afrika Standardlar Bürosu Başkanlığına getirilmiş olan Dr. A. W. LATEGAN, uzunca bir süre Millî Kimyevi Mamüller Şirketinin kimya şefi olarak çalışmıştır.

1949 ile 1952 yılları arasında Güney Afrika Standardlar Bürosunun Baş Teknik Memurluğunu derhu eden Dr. Lategan, bilâhâre Millî Gıda Araştırma Merkezi Direktörlüğine getirilmiş ve 1956 yılına kadar bu vazifede kalmıştır. 1955 yılında Londra'da yapılan Commonwealth Gıda Maddeleri Konferansında Güney Afrikayı temsil etmiştir. Daha sonraları araştırma için dış memleketlere seyahat eden Dr. Lategan, Ottawa (1959) ve Sydney (1962), Commonwealth Standardizasyon Konferanslarına ve 1961 yılında Helsinki'de yapılan ISO Konferansına katılmıştır.

1960 yılında Pretoria Üniversitesi konsey azalığına getirilen Dr. Lategan, müteakip yıl Ekonomi Vekâleti Otomobil Pâçaları Komitesi Başkanlığına atanmıştır.

Tahsilini Pretoria ve Kap Üniversitelerinde ikmâl etmişdir. Dr. Lategan, halihazırda Savunma Kaynakları Kurulu ve Pretoria Teknik Koleji Konseyinin azalıklarını da yapmaktadır.

Albay G. I. D. Hutcheson

AUSTRALYA STANDARDLAR
BİRLİĞİ KONSEYİ BAŞKANI

Albay G. I. D. Hutcheson Avustralya'nın en tanınmış mühendis ve endüstricilerindenidir.

1917 de Adelaide Üniversitesi mezun olduktan sonra Avustralya Kraliyet Donanmasına intisab etmiştir. İkinci Dünya Savaşı esnasında Sidney'de donanma inşa ve tamir işleri başında bulunmuştur.

1947 de deniz kuvvetlerinden istifa ederek Cockatoo Docks and Engineering Co. Pty. Ltd. firmasının müdürü olmuştur.

Bu görevden 1962 senesinde çekilmiş ve Vickers Australia Pty Ltd'in ve bu şirketin Avustralyadaki diğer subelerinin Müdürler Heyeti Başkanlığına tayin edilmiştir.

Albay Hutcheson Avustralya'da endüstriyel standardizasyonun çok faal bir destekleyicisi olmuştur. Avustralya Standardlar Birliği Konseyinin arkâ arkaya 5 dönem başkanlığını yaptığı gibi Konseyde hem İmalâcî Odaları Birliğinin hem de Avustralya Mühendisler Enstitüsünün temsilciliğini yapmaktadır.

Albay Hutcheson Avustralya mühendisliğine yaptığı hizmetler dolayısıyla İngiltere Kralîcesi tarafından C.B.E. rütbesi 1962 senesinde Avustralya Mühendisler Enstitüsünün Peter Nicol Russell madalvası ile taftif edilmiştir.

**TSE TEKNİK KURULUNUN 27. 3. 1963
TARİHİNDE YAPTIĞI TOPLANTIDA**

ALTI YENİ TÜRK STANDARDI DAHA KABUL EDİLDİ

TSE Teknik Kurulu 27.3.1963 Çarşamba günü Enstitü Merkezinde toplandı. Saat 16.00 da Başkan Faruk A. Sünter oturumu açtı. Başkan Vekilliğinde Sabahattin Teoman bulunuyordu.

Teknik Kurulun bugünkü gündeminde:

I — Pompalı Gaz Ocakları, Pürmüz Lâmbaları,

II — Helisel Matkap Uçları, Marangoz Matkap Uçları ve Burguları,

III — Odun Lifi Levhaları ve Odun Lifi Levhaları Numune Alma, Muayene Metodları, tasarıları vardı.

Oturum açıldığında gündeme yer alan tasarı konularının birbirleriyle olan ilgileri dikkate alınarak gündem sırasında değişiklik yapıldı.

Bunu takiben Helisel Matkap Uçları ile Marangoz Matkap Uçları ve Burguları tasarılarının görüşülmemesine geçildi. Teknik Kurul adına bunları inceleme bulunan Alt Komite raporunda tasarıların usul ve tərim yönünden uygun, teknik bakımdan da millî ihtiyacı karşılayacak durumda görüldüğü bildirilerek Teknik Kurul'un tasvibine sunuluyordu.

Raporun okunmasından sonra bazı üyelerin sorduklarını raportör cevaplandırdı. Bunun üzerine tasarılar Başkanlıkça oya konuldu, ittifakla tasvip edildi.

Odun Lifi Levhaları ve Odun Lifi Levhaları Nümune Alma, Muayene Metodları tasarıları konuşması başladığında, bazı üyeleri bunların birleştirilmesini istediklerinden önce bu husus hakkında müzakere cereyan etti ve sonunda iki tasarımın da ayrı ayrı numaralar altında kalması fakat bastırıldığı zaman bir kap içine konulması kararına varıldı.

Daha sonra bunlara ait Teknik Kurul Alt Komitesi raporu okundu. Genel Kurulun tasvibine sunulan tasarısı hakkında Başkan isteyenlere söz verdi.

Üyeler, bazı bakımlardan aydınlatmak istedikleri için raportör gerekli açıklamaları yaptı. Bunun üzerine her iki tasarısı ayrı ayrı oylandığında bir muhalife karşı büyük çoğunlukla iki tasarısı da kabul edildi.

Son olarak Pompalı Gaz Ocakları ve Pürmüz Lâmbaları

tasarlarına ait Teknik Kurul Alt Komite raporu okunup, rapörtöründen bazı noktalarda aydınlatıcı bilgi istenildi. Raportörün açıklamasını müteakip metinleri uygun bulunan bu tasarılar da ayrı ayrı oyلانıp kabul edildi.

Birleşim sona ermek üzere iken, Elektrik Hazırlık Grup Başkanı, Sanayi Bakanlığının, yayımlanmış bulunan TS. 2, 3, 17, 18, 38 ile ilgili olarak yaptığı istek üzerine gruplarının sadece murakabe yönünden hazırladığı bazı düzeltme ve eklemelerin Genel Kurul'da incelenmesini, karara bağlanması teklif etti.

Başkanlık bunun gündeme alınmasını oya koydu, ittifakla gündeme alınan konu hakkında üyeler daha önce dağıtılan metinlerden haberdar oldukları halde, bir müthalâada bulunmadıklarından Başkanlık, teklifi oya koydu. Bu da ittifakla kabul edilerek birleşim son buldu.

TSE Arşivi Gelişiyor

Türk Standardları Enstitüsü, kamu çalışmalarında büyük bir boşluğu dolduran TSE Arşivi (geniş bilgi 10. sayı, 27-28. sayfalarda) gün geçikçe gelişip zenginleşmektedir.

Geçirdiğimiz ay içerisinde arşive çeşitli ülkelerden 405 adet yeni standard gelmiştir.

Bu arada incelenilmek ü-

zere alınan standardların da sayısı artmaktadır. Mart ayında söz konusu arşivden 103 adet standard alınmıştır. Bir süre içinde ücretsiz olarak alınan bu yayınların çoğunu Alman Standardları (DIN Normları) teşkil etmektedir.

TSE arşivinde 47 milletin çeşitli dillerdeki standarı yer almaktadır.

İki Fransız Uzman TSE'yi ziyaret Etti

**Başkan Sünter, Enstitü
hakkında uzmanlara
izahat verdi**

Fransız Plân Genel Komiserliği Tarım Bölümü Şefi Jean-François Breton ile Dış Ticaret Ulusal Merkezi Etüd Servisi Şefi Jean Molinier 15 Mart 1963 tarihinde Türk Standardları Enstitüsü'nu ziyaret ederek Başkan Faruk A. Sünter ile görüşmüştürlerdir.

Bilindiği üzere bu iki uzman memleketimizin tarım ve gıda konuları üzerinde bir inceleme yapmak üzere memleketimize gelmiş bulunmaktadır. Başkan Sünter ile yaptıkları konuşmadan memnun ayrılan uzmanlar, TSE hakkında izahat almışlardır. Kendilerine Sünter tarafından memleketimizin içraç problemleri, bu problemler arasında standardizasyonun yokluğu ve bu yüzden karşılaşılan güçlükler, memleket içindeki satışlarda bu yüzden ortaya çıkan konular açıklanmıştır. Bundan başka standardların hazırlanması ve uygulanması safhalarındaki güçlükler üzerinde de durulmuştur. Uzmanlar, Fransa'nın da aynı problemlerle karşı karşıya bulunduğu söylemişlerdir. Karşılıklı dostluk havası içinde yapılan konuşma sonunda işbirliği yapılmasındaki faydalardan da belirtildiştir.

Kır döküm pis su boruları ve araçları standartı hakkında karar

Karar Sayısı: 6/1353, Resmi Gazete ne.
sir tarihi: 4/3/1963

22.1.1960 tarihli ve 4/12651 sayılı kararnameye ektir.

«Kır döküm pis su boruları ve parçaları standartı»nın malzeme ve işçiliğe ait 12 maddeinde (% 0,09) olarak geçen forfor miktarının (% 0,9) olarak düzeltmesi; Sanayi Bakanlığının 17.1.1963 tarihli ve 4.IV-67121/10/464 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunca 28/1/1963 tarihinde kararlaştırılmıştır.

TSE'nin Amerika'daki Laboratuvar Elemanlarından ikinci üç aylık rapor geldi

TSE'nin Amerika'ya gönderdiği olmaktadır. Bu daire emrinde birçok laboratuvar teknik elemanlarından Aralık-Şubat arasına rastlayan ikinci üç aylık rapor gelmiştir.

Bunda bildirildiğine göre aynı dönemde,

Nasional Büro of Standard'ın :

Polymers-organik ve lifli maddeler bölümünde;

a) Kâğıt, kauçuk, plastikler, deri, tekstil ve benzeri üzerinde etüdler, test metodları;

b) **İşı bölümü;**

Standard suhuneti tesbit eden aletler ve bu suhuneti tesbit usulleri ve bu maksatla kullanılan maddelerle yüksek suhunette buhar basıncının nasıl tayin edildiği,

c) **Enstromantasyon bölümünde;**
Elektronik aletler, amplitifatörler, oselloskoplar, yüksek frekanslı ve süratlı isıtma tekniği;

d) **Mekanik bölümünde;**

Viskozite ölçmeleri, kalibrasyon, standard aletleri, ses, hızlı mayı aışı ve kuvvet ölçme aletlerile usulleri, setlik, gerilme ve uzama emsallerinin ölçülmesi;

e) **Ölme sonuçlarının değerlendirilmesi bölümünde;**

Elektronik aletlerle çalışan analog ve digital sisteme göre ölçü sonuçlarının süratle değerlendirilmesi;

Atom fiziği bölümünde;

Ultraviyole ve enfrarujla çalışan spektroskopı usulleri, katod tüpleri vesaire aletler. Cam, optik aletler, plastik, marangozluk, demir çelik aletleri;

görülerek çalışmalarından bilgi alınmıştır.

Vaşington'daki standardizasyonla ilgili resmi ve özel sektör kuruluşları gezilerek faaliyetleri gözden geçirilmiştir.

Bunlardan :

Genel Hizmetler Dairesi Malzeme Ofisi:

Malzeme kataloglarının hazırlanması ve evsaf kontrolü ile meşgul

Gıda ve Alkolsüz İçkiler Dairesinde:

Bu maddelerin kontrol, teşkilat ve metodlarla şartname ve standardları incelenmiştir.

İşlenmiş Maddeler Standardizasyon ve Muayene Dairesinde:

Laboratuvarları gezilerek uygulanan muayene usulleri görülmüştür. Bu dönem sonlarında ise, (ASTM) in Montreal'de tertiplendi bir Teknik Komite toplantısına istirak edilerek metallerde eskime, demirden gayri maden ve karışımlarında korozyon, bina konstrüksiyonunun test metodları ve saire hakkında bilgi alınmıştır.

Ayrıca:

Amerika Birleşik Devletlerini Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı — ISO — nezdinde temsil eden ASA Müessesesine gidilerek büyük çapta sanayi standardizasyonunun toplandığı bu merkeze tertiplenen 13 üncü Milli Standardizasyon Konferansına istirak edilmiş, müstehliklerin yararına standardlar, endüstri giürültülerinin kontrolü, milletlerarası standardlar, elektrik endüstrisinde standardlar vesair konulardaki konuşmalardan faydalankılmıştır.

Bunların dışında Newyork'da da bir kaç standardizasyon kuruluşu ziyaret olunmuştur.

Rapor sonundaki özetten de teknik elemanların bugüne kadar yaptığı ziyaretler ve çalışmalar sonunda :

1 — Test metodları, aletleri ve yayınları,

2 — Araştırma metod ve çalışmaları,

3 — Amerika'daki standardizasyon usulleri, kuruluşları ve çalışmaları,

4 — Amerika Birleşik Devletlerinin Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtına katılması ve tarihçesi,

5 — Amerika'da hükümet şartnamelerinin hazırlanması ve bunların standardlarla ilgisi, konularını etüd ederek faydalı bilgiler almışlardır.

'den Haberler

TSE Mevzuat Hazırlık
Grubu faaliyet
temposunu hızlandırdı

Son günlerde sık sık toplanan Mevzuat Hazırlık Grubu, hergün Enstitü mevzuatındaki bir boşluğu doldurmaktadır.

Bu cümleden olarak yaptığı çalışmalar sonunda :

- a) TSE personeline ait görev, yetki ve sicil talimatını,
  - b) TSE arşiv talimatını, ve
  - c) Muhasebe plâni ve izahnamesini tamamlayıp Yönetim Kurulunun tasvibine sunmuştur.

Ayrıca bu ara Teknik Kurala verilecek safhalara getirilmiş bulunan bir kısım standardların da metinlerini hukukî yönlerden inceleyip mütalâa vermiştir.

Bundan da anlaşılacığı gibi Türk Standardları Enstitüsünün bütün dallarında faaliyet gelişmekte ve hizmet kapasiteleri artmaktadır.

Turunciller Standardı ile ilgili Karar

6/3/1963 tarihli Resmî Gazete'de Turuncgiller Standardı ile ilgili olarak şu karar yayınlanmıştır:

1. — 27.10.1962 tarihli ve 6/1080 sayılı Kararname ile yürürlüğe konulan, «Turuncgiller Standardı»nın (1962-1963 ihraç mevsimine münhasır olmak üzere) uygulanması ile ilgili kararın 3, 4 ve 5inci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 3 — Bütün dış memleketlere yapılacak ihracatta (yine standardın diğer hükümleri uygulanmak şartıyla) standardın 2.0 numarasında gösterilen «Ambalaj» hükümleri için mecburilik kaldırılmıştır.»

«Madde 4 — Avrupa Para Anlaşması (APA) dışı memleketlere dökme olarak ihracatı yaptığı hallerde, standardının 1,2 numaralı «Boylara ayrılma» ve 2 numaralı «Piyasaya arz» hükümlerinin mecburiliği de

kaldırılmıştır».

APA içi memleketlere dökme ihracatın yalnız kara taşıtlarıyle yapılması ve bu ihracatta standardın 1.2 numaradaki «Boylara ayırma» hükümlerinin tatbik edilmesi mecburidir. Buhususlar dışında, birinci fıkarda APA dışı memleketler için mevcut dökme ihracat konusundaki diğer hükmü **APA içi memleketler için de uygulanır**.

«Madde 5 — Bütün dış memleketlere yapılacak ambalajlı ihracatta standard dışı ambalajlar kullanıldığı hallerde bunların üzerine Türkçe veya İngilizce veya hâl alıcı memleketin lisansında (Ambalaj standard değildir, içindeki meyveler standartdır) ibaresinin yazılması mecbûridir.»

2 — Bu karar yayımı tari-
hinde yürürlüğe girer.

GEÇEN AY İÇİNDE TSE'YE YABANCI MEMLEKETLERDEN GELEN STANDARDLAR

YABANCI MEMLEKET								Toplam
HAZIRLIK GRUBU		Macar	Argantin	Polonya	Rus	Hindistan	Hollanda	
ELEKTRİK								
LABORATUVAR								
KİMYA	*150				12			162
İNŞAAT				*71				71
MADEN			*67		3			70
MAKİNA		18				87		55
MÜHENDİSLİK NORMLARI					18			18
TEKSTİL					26			26
ZİRAAT								
T O P L A M	150	18	67	71	59			402

(*) Muhtelif konularda.

Milletlerarası Ortak Standardlar ve TSE Çalışmaları

**TSE YÖNETİM KURULU BAŞKANI İSTANBUL BORSASI
YÖNETİM KURULU TOPLANTISINA KATILDI**

Standard hazırlanmasının hızlandırılması için tedbirler alınıyor

**İstanbul (Hususî muhabiri-
miz bildiriyor)** — Türk Stan-
dardları Enstitüsü Başkanı Faruk Sünter, TSE işleri hakkında gerekli temaslarda bulunmak üzere 15 Mart 1963 günü şehrimize gelmiştir.

Faruk Sünter, bu seyahati sırasında Başbakanlık Arşiv Ummum Müdürlüğü, İstanbul Ticaret ve Sanayi Odaları Ummûmî Kâtiplerini, İstanbul İhracat Başkontrolörlüğü Teskilâtını, Standardizasyon Laboratuvarını, Teknik Üniversiteyi ve Ticaret Borsasını ziyaret ederek TSE'nin yayılamağa hâzırlandığı «Türkiye'de Standardizasyonun Tarihçesi, TSE ve Gelişmesi» konulu kitabı ait belgelerin seçilmesi; Odaların TSE ile olan malî ve teknik münasebetlerinin düzenlenmesi, yeni hazırlanmakta olan standardlar hakkındaki çalışmalarдан İstanbul'daki eleman ve organlara ayrılan işlerin hızlandırılması için temalar yapmış ve bu yolda ortak kararların alınmasını sağlamıştır.

Bu arada tarımsal ürünler üzerinde yüklü bir programla TSE'ye hazırlıklar yapmakta olan İstanbul Ticaret Borsasının Yönetim Kurulunun 20 Mart günü yaptığı toplantıda katılan TSE Başkanı, burada gündem dışı söz alarak: «Avrupa İktisadi Birliğinin milletlerarası ortak standardlar hazırlama» gayretleri ve alınan sonuçları ile muhtelif Avrupa memleketlerinde ve son

olarak 4—8 Mart arasında Çnevre'de yapılan Milletlerarası Eksperler toplantılarını» anlatmış, «memleketimizin milletlerarası çalışmalara yakından katıldığını, Avrupa Ortak Pazarına katılmak üzere bulunduğunu, böyle olmasa bile Avrupa memleketlerinin ortak standardlar dışında mal alma yoluna gittiklerini, bu itibarla bizim de bu gelişmeye ayak uydurarak geleceğimizi güven altına almak zorunda bulunduğumuzu» örnekler vererek belirtmiş ve Ticaret Borsası ve Yönetim Kurulu üyelerinin türlü sorularına cevap vererek: «biran önce millî standartlarımızı tamamlamak zorundayız ve bu standartlar milletlerarası ortak standardlara aykırı düşmemek lâzımdır. Sonra standartları yapmakla da işimiz tamamlanmış olmayıacaktır. Bu standartlara göre mal hazırlayabilecek tesisleri de kurmak gerekmektedir» demiş ve borsalarımızla ticaret odalarımızın ihraç malalarımıza değerlendirmekte görev alacak sınıflandırma ve ambalajlama tesislerinin kurulmasında rol almaları temennisinde bulunmuştur..

TSE Başkanı 21 Mart günü geç vakit Ankara'ya hareket etmiştir.

İş Adamları

**TÜRKİYE
İKTİSAT GAZETESİ**

okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yedinci gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Şehit Teğmen Kalmaz Cad. No. 30 - ANKARA

(Standard — 17)

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ Ş E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallariyle daima

müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 1364 - 2105

Standard — 14

KAVEL

KAVEL KABLO VE ELEKTRİK
MALZEMESİ LTD. ŞTİ.
UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

İSTINYE - İSTANBUL

Tel : 63 53 20 — 63 53 99
Telgraf : Kavelkablo — İstanbul

Mamülleri :

- I — TS — 03 e göre 10—95 mm² örgülü bakır iletkenler
- II — Termoplastik S. madde ile yalıtılmış kuvvetli akım iletken ve kabloları :
  - a) İç ve dış tesisat telleri,
  - b) Yeraltı kablosu (NYY tipi)
- III — Zayıf akım iletkenleri :
  - Telefon iç ve dış tesisat telleri,
  - Zil (sinyal) telleri.

- IV — Emaye bobin telleri :
  - 0,10 mm den 3 mm çapına kadar.
- V — Plastikten boru ve profiller. PVC granül.
- VI — Plastikten sun'ı deri :
  - Çeşitli renk, desen ve kalitede döşemelik, çantalık, sofralık v.s.
- VII — Yer muşambası.

Açlıktan Kurtulma Haftası Münasebetile :

AÇLIKTAN KURTULMA KAMPANYASINDA STANDARD

Hiç değilse arada bir, benliğimizden ve bencil menfaatlerimizin etkilerinden sıyrılp, Dünya'nın ve üzerinde yaşayan insan topluluklarını bu gününe ve geleceğine kafa koymakta büyük fayda var.

İnsanlık hesabına olduğu kadar kendimiz için de bunu yapmak zorundayız.

Cünkü yeni buluşlarla hayatın seyri her gün yön değiştiriyor ve öylesine hızlanıyor ki, insanlık bunların karşısında kasırgaya tutulmuş bir tüy gibi. Puslasız bir gemi sanki. Kâh sağa, kâh sola dümén kırıyor. Nereye gideceği, hangi kıyıyla yanaşacağı belirsiz.

Akı erenler bundan kuşkulup tedbir peşinde koşarken işin sonunun nereye varacağını kestiremiyeler, farkında olmaksızın, bu hızın verdiği sarhoşluk içinde çalkalanıp duruyorlar.

Dünya dedigimiz teknenin içindeki insanlararası düzensizliğin ve kaynaşmaların tek sebebi iştir bu.

Beslenme konusunda da durum aynı.

Bir taraf, tam bir mirasyedi davranışıyla eline geçirdiğini yemek, içmek ve artanını döküp saçmak yolunda iken ötekî taraf, yakun bir gelecekte gıda istihsalının her gün artan insanlara yetmeyeceğini hesaplıyarak şimdiden buna çare aramakla meşguldür. İleride karşılaşılacak bu muhakkak felâketten kurtulabilemek için bugünden tehlike çanları çalıyor ve bütün insanları birleşmeye, uyanık olmağa, tedbir almağa çağırıyor. Doğru olanı da bu.

Hayat yiyp içmekle kaim bulunduğuna göre açlık, insanlığı tehdit eden tehlikelerin en korkuncu ve en amansızıdır. Ve yine onun içindir ki, aç kalan bir insanın yapmayıcağı fenalık yoktur.

Hal böyle olunca, bu derece müşhiş ve görünen felâket karşısında insanların birleşmesinden ve bundan kurtulus aramasından daha tabii ve zaruri ne olabilir?

Biz de aynı kâniyla bu problemi standardlaşma yönünden ele almak ve incelemek istiyoruz:

Bugün kültür seviyesi gelişmiş memleketlerde, herseyde olduğu gibi beslenmede de ölçülü bir tutum hakim.

Bedeni veya kafası ile çalışan insanların kalori ihtiyaçları bulunmuş, bu kadar kalorinin hangi gıdalardan alınabileceği araştırılıp tespit edilmiş ve beslenme reçeteleri yapılmış.

Aile kadınları, mutfaklarında yemeklerini bunlara göre hazırlıyor ve bu sayede pişirilen yeniyor, kıymığı bile atılmıyor. Buralarda bir aile mutfağı, terazisi ve sıvı ölçme aletleri ile bir eczanededen farksız.

İkinci Dünya Savaşının kritik günlerinde Almanya'da en önemli besin maddelerinden olan patatese, sonyulurken verilen zararı önlemek için, haslanmış mecburiyeti konulduğu hemen herkesçe bilinen bir keyfiyyettir.

Bütün bunlar, bizim için ders alınacak olaylardır ve takdirle karşılamamız gereklidir.

Bugün harp silâh ve araçları arttık o hale geldi ki, kullanılmaları değil, tasavvuru bile insana ürperti veriyor.

Onun içindir ki, yeni bir harbin kıyamet olacağında ve insanlığın kökünü kaziyacağında hemen herkes birleşik.

Aynı korku altında harpden kaçınıldıkça da dünya nüfusu durmadan artıyor. Ortalama bir hesapla 50 senede bugünkü insanların sayısı bir misli çoğalacaktır. Sadece bunun toplamını gözönüne getirmek, açlıktan kurtulma kampanyasının önemini göstermeye yeter.

Açıklamağa çalıştığımız bu problemin çözülmesinde ilk şart ölçülü hareket etmektir.

Standard da her iste gereken ölçüleri verdiğine göre, beslenme konusunda da aynı yola gitmekten başka çare yoktur.

Bu alanda uygulayacağımız formül :

1 — Toprak ve tabiat şartları miza en elverişli istihsal yapmak,

2 — Topraklarımızın ve yetişti-receklerimizin verimini teknik usul ve imkânlarla en yüksek hadilerine çıkarmak,

3 — Beslenmemiz ile ilgili ce-sitli istihsalimizi zerreşine kadar de-ğerlendirmek,

4 — İhtiyacımızdan artan istih-salımıza müasir insanlığın istifadesi-ne sunup paylaşmak, dan ibaretir.

Bu işde hepimiz ferd olarak pa-yımızda düşen yapabildığımız takdirde beklenen tehlîke tamamıyla gide-rilmış olmasa bile herhalde neslimize rastlayan tarihlerden daha uzak-lara atılmış olur.

Aramızda belki de bu tehlikeyi uzak görenler, hatta bunu bir vehim sayanlar bulunabilir. Bunlara gelişmiş memleketlerin milyarları aşan gida maddeleri yardımlarının boşuna yapılmadığını söylemek yerinde olur.

Bu yardımlar durdurulsa, daha bugünden gelişmemiş memleketlerde insanlar birbirlerini yer ve Dün-yanın her tarafı altak bullak olur.

Bu gerçek bilindiği içindir ki, açılan yardım kampanyası senelerdir devam ediyor. Fakat yardım yapan milletlerin bu ağır yükü ne kadar taşıyabilecekleri kestiremez. Daha fazlasını beklemeye ve istemeye ise, hiç hakkımız yoktur.

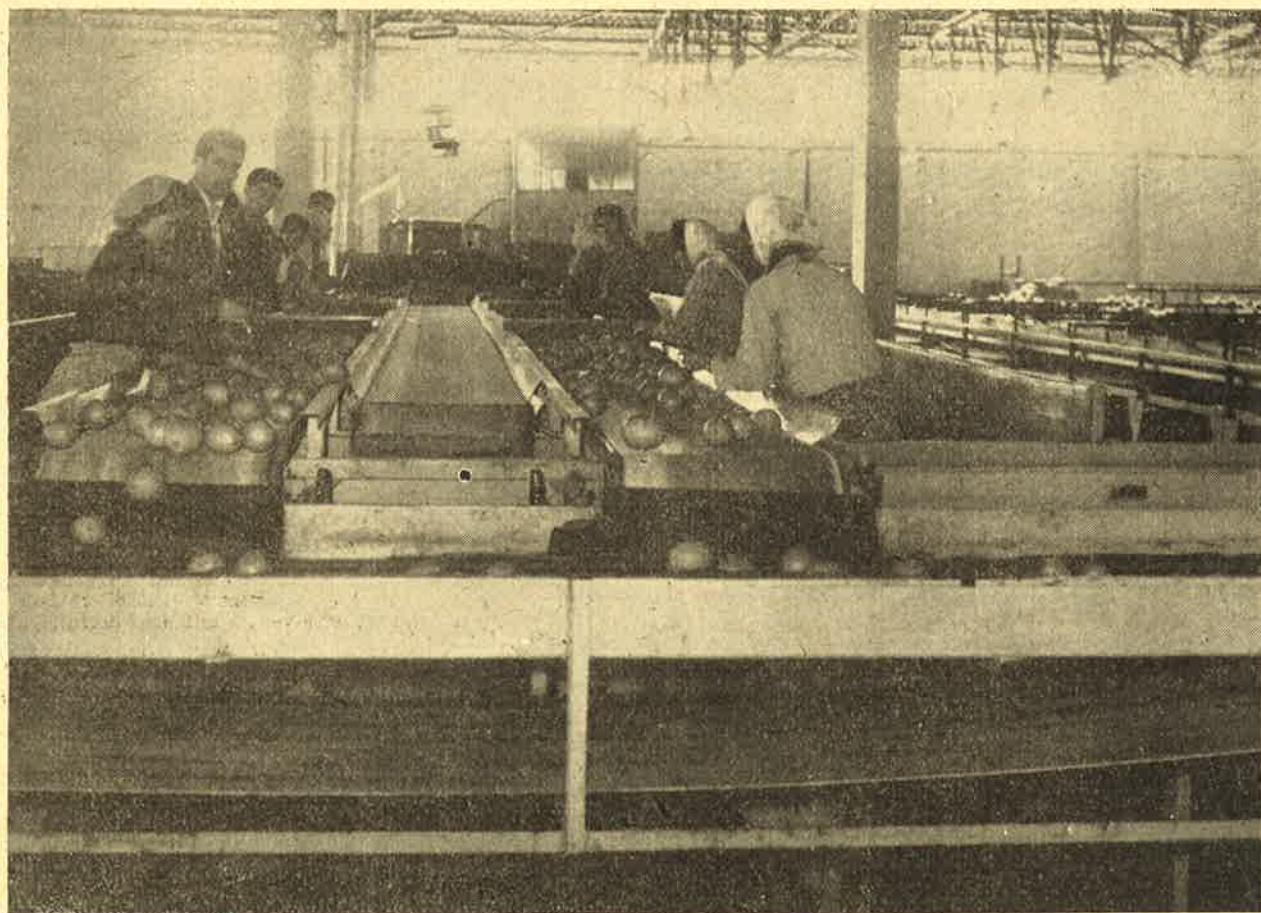
Bunu bilerek gelişmemiş memleketlerin de her şeyden önce insan olarak bu durumu kavraması ve dış yardımlara hacet kalmadan beslenmenin yoluna bakması, buna çareler bulması vazifesidir.

Dünya insanlığı ancak böylesine samimi ve karşılıklı bir işbirliği sayesinde huzura kavuşabilir.

Bu amaca götürecek faktörlerden biri ve belki en önemlidisi de :

Standard beslenme reçetelerine uyarak yiyp içmek ve her türlü be-sin maddelerini standard usullerle, standard özelliklerde hazırlayıp ölçülü harcamaktır, diyebiliriz.

I. K.

Temizlenip mumlanmış turunçgiller son ayıklamada

STANDARDLAŞMANIN GÜNEY UFUKLARIMIZDA BELİREN İLK İŞİKLARI

Mersin turunçgiller yönünden verimli bir iş merkezi olmuştur

Ibrahim KÜTLUTAN

Bu ihrac mevsimi Mersin, Turunçgiller yönünden önemli olduğu kadar verimli bir iş merkezi halini almıştır.

★

— Gözün alabildiğine uzanan limon, portakal, mandarin ve altintop meyveleri ile süslü bahçeler,

— Şehir sokaklarında sık rastlanılan turunçgiller yüklü kamyonlar,

— Limanda yükleme faaliyeti ve girip çıkan vapurlar, topyekün bu gerçeğin canlı belivitleridir.

İnsanda daha ilk bakişa bakım ve gözetim altında yetişirmek,

— Devşirme ve ambalajlamada meyveleri bozmayacak ve alıcıyı çekerek şekilde hazırlamak;

fıkralarında öz ifadesini bulan standardlaşmanın da bu sonuçta bir hizmet payı olduğu şüphe götürmez bir gerçektr.

Onun içindir ki, karşılaşığınız her müstahsil ve ihracatçı :

Seçtiği fidelerden, yaptığı bakım ve istihsalde edindiği tecrübelерden ve sonuçlarından söz açıyor.

Bahçelerine bakmayanların çevrelerine verdikleri zararlardan şikayetçi oluyor ve az bir himmetle Türk limon ve portakallarının dünya piyasalarında büyük rağbet göreceğine inandığını açıklıyor.

İşte bu kani iledir ki, arada meyvelerini kesecek makasları ta İtalya'dan getirttiğini ve bu sayede mallarını berelemekten koruyarak iyi menfaat sağladığını iftiharla anlatanlara bile rastlanıyor.

Resmi kayıtlara göre bu yıl : (tabloya bakınız)

Cins	Ton	(Kıymet (TL.)
Portakal	8.300	6.837.000.—
Limon	11.930	13.600.000.—
Altıntop	790	670.000.—
Mandarin	68	101.000.—

U. Yekûn 21.088 21.208.000.—
memlekete 21.208.000 T. L. döviz kazandırılmıştır. Yapılan satışlar ilk defa olarak kârlı sonuçlar vermiştir.

Bu sebeple müstahsil bölge, baştanbaşa turunçgillerin geleceğinden umutlu ve memnun görünüyor.

Böylesine elverişli ve mutluluk veren havanın etkisi altında adı geçen faaliyete sahne olan çevreye göz gezdirilince de :

Mevsimin hayli ilerlemiş bulunmasına rağmen ağaçlar üzerinde bereketli bir mahsul göze çarpıyor ve arada söylendiği gibi yer yer türlü hastalıklardan dalları kurumış, yaprakları dökülmüş ağaçlar, yabanı denecik halde bakımsız bahçeler maalesef iç acısı oluyor.

Meyvelerden pek makbul sayılmayan ilkel usullerle toplanıp satışa çıkarılanları da var.

Fakat uyanık bahçecilerin zararlarını anladıklarından mallarını bulabildikleri imkânlarından faydalananarak temiz, iyi ve korunmuş bir hale getirmeye gayret ediyor.

Yine onun içindir ki, kimisi bahçesinde basit tesisler kurmuş, bazı firmalar daha esaslı temizleme ve boylara ayırma makinaları getirtip özel depolar inşa etmişler, bunu ya-

pamıyanlar ise şehirdeki modern Packing house'lardan faydalananma yoluna gitmişlerdir.

Bunlardan bazıları meyvelerin yalnız tozunu, toprağını ve yabancı maddelerini temizleyip boylara ayıracak terribatı haiz bulunmasına karşılık ileri teçhizatlı olanları :

Bahçelerden büyük sandıklar içinde gelen turunçgillerin önce yabancı maddelerini ayıkladıktan sonra bunları ilâçlı sıcak su bulunan bir havuzda 2 dakika güzelce yıkıyor ve müteakiben silindir biçimindeki tampico fırçalarından geçirerek üzerlerindeki kirleri alıyor, daha ileride bu defa yumuşak lifli ve ıslak fırçalarla siliyor, kurutup üzerlerini mumluyor; böylece tertemiz bir duruma gelen meyveler taşıyıcı bandın iki yanına dizilmiş işçilerin önden geçerken içlerinden kalın kabuklu, şeklen bozuk ve yaralı bereli olanları alıp işçilerin yanı başlarında kanallardan aşağıya atılıyor. Bunlar sıkımlık olarak veya iç istihlâkta kullanılıyor, temiz ve sağlam meyveler bu ayırmadan sonra da taşıyıcı üzerinde yollarına devamlı yolları kaplı ve altları açık kanalların içine sıra ile giriyor. Burada sarsıla sarsıla ilerliyor ve her meye çapına denk açılığa geldiğinde aşağı düşerek bir oluktan kanalın yan ta-

rafina konulmuş, mihverleri etrafında dönen silindir biçimindeki depolarda toplanıyor ve böylelikle muhtelif boylarda ayrılmış oluyor.

Depoların yanında oturan işçiler bunları alıp kâğıtlıyor ve önlerindeki boş sandığa tesbit edilen biçimde diziyor. Dolan sandıkları da gezici işçiler alıp tekrar taşıyıcı bandlara bırakıyor. Dolu sandıklar bu yoldan çakıcı işçilerin önüne gidiyor. Üzerlerine hazır kapallardan biri konulup çakılıyor ve iki başları telle sarılıyor. Böylelikle her işi biten sandıkları istifçiler alıp 5 tanesini tekerlekli taşıyıcısına yükliyor ve kamyonların alacağı yere kadar götürüp orada istif ediyor.

Packing house'in geniş depolarında her müstahsil ve ihracatçı ait ve birbirinden güzel, renkli etiketlerle süslü sandıklar ayrı ayrı yerlere istif olunduğundan bunlara uzaktan bakıldığı zaman, renk renk çiçekler açmış bir bahçe gibi görünüyor.

Turunçgilleri ihraca hazırlayan yerlerin bu hummalı faaliyetini ve turunçgillerimizin ihracından elde edilen mutlu, verimli sonuçları, standardlaşmanın yurt ufuklarında beliren hayat verici ilk ışıkları sayarız.

Temizlenmiş turunçgiller mumlama yerinde

PİKLE DERİ STANDARDI

Bu Standard, küçükbaş hayvanlardan alınan ve piklajı yapılmış olan derileri kapsamaktadır

Ziya ORHON

Istanbul İhracat Kontrolörü

Tarif :

Piklaj ameliyesinden geçerek, yüzü tüylerden (elyaftan), içi, et ve yağlardan (leslerden) temizlenmiş, temizlenmeye hazır ve müsait hale getirilmiş deriye pikle deri denir.

Sınırlar :

Bu standarddaki (pikle deri) terimi, küçükbaş hayvanlardan alınan ve piklajı yapılmış olan derileri ifade eder.

Sınıflandırma :

Pikle deriler :

1 — Koyun

2 — Keçi

3 — Kuzu

4 — Oğlak adları altında 4 sınıfa,

Koyunlar :

1 — Kivircik

2 — Dağlıç

3 — Karaman olarak üç,

Keçiler de :

1 — Kılkeçi (karakeçi)

2 — Tiftik keçisi olarak 2 cins ayılır.

Cinsler :

KIVIRCİK: Kivircik ırkından el-

de edilen ve yüz ölçüsü (deriATH) 4.5 - 7.5 ayak arası olan derilerdir.

Karayaka derileri, kivircik partilerine verilir.

Ölçü :

Bu standarda yüzey (satıh) ölçüsü olarak alınan (ayak - feet), 9 dsm. kare kabul edilir.

Bu standardın muhtelif yerlerinde kullanılan bulunan (deri) sözü, ilk maddede tarifi yapılmış olan pikle derileri gösterir.

DAĞLIC: Dağlıç ırkından elde edilen ve yüz ölçüsü 5 - 7.5 ayak arası olan derilerdir.

KARAMAN: Ak ve kırmızı karaman ırklarından elde edilen ve yüz ölçüler 7.5 ayaktan yukarı olan derilerdir.

Merinos derileri, dokularının (nesicilerinin gevşekliği, üzerlerinde kat ve çizgiler bulunması sebebiyle) diğer cinslere nazaran düşük kaliteli oldukları birinci nev'e verilemezler.

Ancak kaliteleri uyalar, daha sonraki nevilere katılabilirler.

KILKEÇİ: Bu ırktan elde edilen ve yüz ölçüsü 6-9 ayak arası olan derilerdir.

TİFTİK KEÇİSİ: Bu ırktan elde edilen ve yüz ölçüsü 5.5-9 ayak arası olan derilerdir.

KUZU: Kuzulardan elde edilen ve yüz ölçüsü 3-6.5 ayak olan derilerdir.

OĞLAK: Oğlaklardan alınan ve yüz ölçüsü 3-6 ayak arası olan derilerdir.

Özet Çetveli :

Her cinse ait ayak miktarları aşağıda özetlenmiştir.

Cins	Ayak
Kivircik	4.5 - 7.5
Dağlıç	5 - 7.5
Karaman(ak, kırmızı)	7.5 - yukarı
Kılkeçi	6 - 9
Tiftik keçisi	5.5 - 9
Kuzu	3 - 6.5
Oğlak	3 - 6

Bu ayaklarda ±0,5 tolerans kabul edilir.

Neviler :

Koyun, keçi, kuzu ve derileri ile bunların ayrılmış bulunduğu cinslerin her biri aşağıda gösterilen 5 nev'e ayrılır:

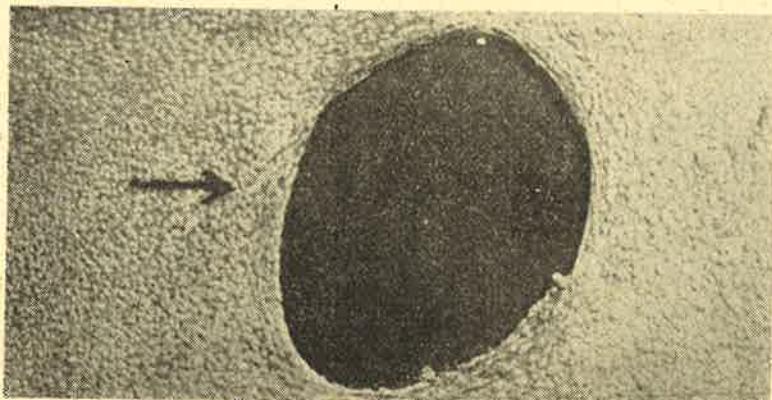
BİRİNCİ	nevi	pikle	deri
İKİNCİ	«	«	«
ÜÇÜNCÜ	«	«	«
DÖRDÜNCÜ	«	«	«
ISKARTA	«	«	«

BİRİNCİ NEVİ :

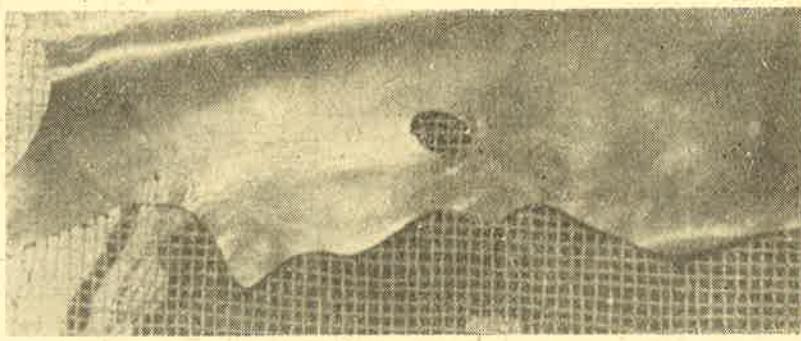
Özür ve hastalıklarından meydana gelme kusurları (toleranslar mahfuz) ihtiya etmeyen seçme derilerdir.

Derilerde Özür :

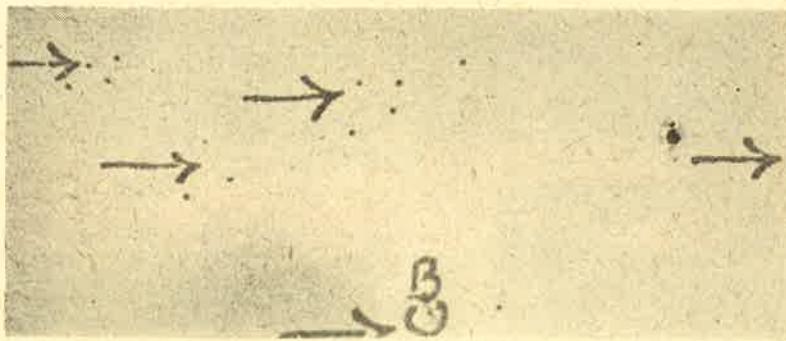
- 1 — Bıçak yarası
- 2 — İspir
- 3 — Diken yarası
- 4 — Makas
- 5 — Güneş yanığı
- 6 — Kireç yanığı (lekesi)
- 7 — Güve yeniği
- 8 — Sığan «
- 9 — Hamlak,

PİKLE DERİDE TİPİK BİÇAK YARASI

MAMUL DERİDE BİÇAK YARASI

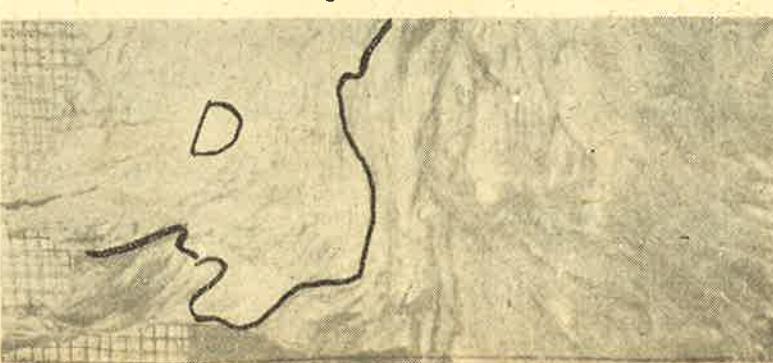
PİKLE DERİDE DİKEN YARASI

HAM DERİDE GÜVE YENİĞİ

ŞİÇAN YENİĞİ

HAMLAK

Derilerde Hastalık :

- 1 — Nokra
- 2 — Çiçek
- 3 — Uyuz
- 4 — Repik'tir.

Tolerans :

Birinci nevi derilerde aşağıda yazılı toleranslar cari olur.

1 — HAFIF İSPİR: Bulunabilir. Hafif ispir, basparmakla tazyik odildiği zaman deşinmeye ve fabrikasyona herhangi bir safhasında zararlı olmayan ispidir.

2 — MAKAS YARASI: (Kapanmış), etekte en çok üç adede kadar.

ETEK: Koyun ve keçi derilerinin kenar çizgisinden başlayarak içe doğru 8 cm. lik şerit (Pratikte, basparmak hariç diğer dört parmağın deri üzerinde kapladığı genişlik).

Kuzu ve oglaklarda 8 cm; yerine 4 cm. alınır.

SIRT: Etek şeridinden sonra gelen kısımdır.

3 — ÇİÇEK YARASI KAPANMIŞ: Etekte bir tek yara (yara izi).

Çiçek yarası bulunduğu takdirde, makas yarası 2 den fazla olamaz.

2 ve 3 No.lu kusurları muhtevi derilerin toplamı düzinede en çok 4 adede kadardır.

Birinci nevi kuzu derilerinde repik bulunmaz.

Tulum çıkarılmamış kuzu ve oglak derileri, kusur toleransları bakımından, koyun ve keçi hükmündedir.

Ancak bunlarda etek şeridi 4 cm. kabul edilir.

Tulum çıkarılmış kuzu ve oglaklarda, kusurların yeri tereddüdü mucip olursa, deri karından usulüne göre yarılmış açılmak suretiyle, etek ve karın bölgeleri tayin ve böylece kusurları deri üzerinde doğru olarak tesbit edilir.

İKİNCİ NEVİ :

İKİNCİ NEVİ PİKLE DERİ : Kusur ve kalite bakımından birinci nev'e verilemeyen derilerdir.

PİKLE DERİLERDE KUSUR : Özür ve hastalıklardan veya her ikisinin birden aynı deri üzerinde bulunmasından meydana gelen bozukluklardır.

Meselâ: Bıçak yarası
İspir
Çiçek
İspir — Uyuz
İspir — Çiçek
Uyuz — Nokra gibi.

Haberleri

REKOMANDASYONLARI

- ISO REKOMANDASYONLARINDAN 265'DEN SONRA ÇIKANLAR**

- ISO R. 266) Akustik ölçütler için tercih edilen frekanslar
- ISO R. 267) Uçak alet kadran ve göstergeleri
- ISO R. 268) Muhaberat zarflarının ve gömleklerinin eb'adi
- ISO R. 269) Münferit lif uzunluklarının ölçülmesi sureti ile lif uzunluklarının tayini
- ISO R. 271) Tekstil fiber ve ipliklerinin boyalarının tayininde Tex sisteminin tatbiki
- ISO R. 272) Altı köseli somun ve civatalar
- ISO R. 273) Metrik civatalar için delikler
- ISO R. 274) Bakır borular
- ISO R. 275) Cinko-oksit
- ISO R. 276) Bezir yağı ve litografik vernikler
- ISO R. 277) Boya vernik ve benzeri mamüllerin imalinde kullanılan ham neft yağı
- ISO R. 278) Kokulu yağların analiz metodları için standard plan
- ISO R. 279) Kokulu yağların yoğunluk ve nisbi yoğunluğunun tayini
- ISO R. 280) Kokulu yağların kırılma sayılarının tayini
- ISO R. 281) Bilyalı ve Rulmanlı yataklar. Dinamik yük değerlendirme metodları
- ISO R. 282) Konveyör kayışlarından numune alma
- ISO R. 283) Konveyör kayışlarının gerilim kuvveti ve uzaması. Spesifikasiyonlar ve deney metodu.
- ISO R. 284) Konveyör kayışlarının elektrik nakkığı. Spesifikasiyonlar ve deney metodları.
- ISO R. 285) Demir borular. Kaynaklı dirsekler (90° - 180°)
- ISO R. 286) Toleranslar ve geçmeler. todları

17. ISO icra Konseyi

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) nin İcra Konseyi bu sene 19-23 Haziran 1963 tarihlerinde Cenevre'de toplanacaktır. Üye sıfatıyla TSE'de bu toplantıya davet edilmiştir.

Konseyin gündemi aşağıda verilmiştir.

- 1 — Açılış
- 2 — ISO Başkanının konuşması
- 3 — 1962 Konsey toplantıları özeti okunması.
- 4 — Gündemin kabulü,
- 5 — Genel Sekreterin raporu,
- 6 — Konsey toplantılarına belirlili bazı kişilerin çağrılması hakkında Başkan ve Genel Sekreterin teklifleri,
- 7 — Mali işler:
  - a) Muhasibin konuşması ve 1962 yılı mali raporu,
  - b) 1964 aidatları,
  - c) 1964 bütçesi,
  - d) 1963 yılı için denetçilerin seçimi.
- 8 — Gelişme Komitesi (DEVCO) Komite Başkanının konuşması,
- 9 — Mevcut Teknik Komiteler:
  - a) Genel Sekreterin raporu,
  - b) Plânlama Komitesinin (FLACO) raporu,
  - 10 — Yeni mes'elelerin incelenmesi için teklifler: Plânlama Komitesinin raporu,
- 11 — Teknik işler için direktifler: Direktifler Komitesi Başkanı (DICO)
- 12 — ISO Rekomandasyonları
  - a) Genel Sekreterin raporu,
  - b) Yayın Komitesinin raporu (EDCO)
  - c) Telif Hakları ve ISO Rekomandasyonlarının Satış Şartlarını İnceleme Komisyonunun (COPCO) raporu.
  - d) ISO Rekomandasyonlarının millî standartlara uygulanması (not)
- 13 — Standardizasyonun bilimsel prensipleri: Standardizasyon Bilimsel Prensipleri İnceleme Komitesinin raporu (STACO)
- 14 — Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC): IEC/ISO Münasebetleri hakkında rapor
- 15 — Milletlerarası kurumlarla işbirliği: Genel Sekreterliğin ve işbirliği memurlarının raporu,
- 16 — 1964 senesi için Denetleme Komitesine üçüncü üyenin seçimi,
- 17 — 18. Konsey toplantısının yeri ve tarihi,
- 18 — Çeçitli meseleler.

DİSELİN YAYDIĞI DUMANLA SAVAŞ İÇİN STANDARD

Diesel tertibatlı araçların yaydığı duman halkın sağlığını bozan bir meseledir. Bu durumdan şoför, imalatçı ve sokaklarda gezen herkes şikayetçi dir.

Dumanla sebep olan unsurlardan biri, arabada, fazla benzin akımını sağlayan tertibatın kötüye kullanılmasıdır.

Bu yılın başlarında yürürlüğe konulmuş olan belgeler İngilterede diesel tertibatlı arabaların şoförlerine araba harket hâlinde iken fazla yakıt akımını sağlayan bu tertibatı kullanmamalarını ihtar etmekte ve aksi hâli suç saymaktadır.

Ancak diesel motörünün, dumanın yoğunluğuna dayanabilecek yatağının da bulunması gerekmektedir. Bu sebeple Britanya Standardları Enstitüsü tarafından ulaşırma bakanlığı, fabrikatörler ve bu tertibatı kullananların yardımcıları ile taşılara has diesel motorları için bir standard hazırlamakla görevli bir komite kurulmuştur. Bu standardın tesbitinden məsələ, taşıtların yaydığı dumanın yoğunluğunu düzlemtmektedir.

Güç geçtikçe müşterek standardların sayıları artıyor ve standard birliğine yönelik çalışmalar yapılp köklesiyor.

Bu cümleden olarak :

Yaş ve kuru meyvelerle sebzelerden sonra bu defa da önemli gıda maddeleri arasında bulunan ve dış piyasalarda her zaman alıcısı hazır olan zeytinyağının bütün Avrupa memleketlerinde uygulanacak müşterek standardı tamamlanmış bulunuyor.

1.10.1963 tarihinden itibaren yürürlüğe konulması kararlaştırılmış bulunan bu standardı zeytinyağı müstahsılı ve ithalatçısı memleketlerin eksperleri bir araya gelerek hazırlanmışlardır.

Aşağıda gösterilen esasların mütalâasından da anlaşılacağı vechile bu standard yalnız naturel ve katıksız zeytinyağları ile zeytin çekirdeklerinden çıkarılan sanayi mahsus yağıları kapsamaktadır.

Zeytinyağları, kabul edilen usulde göre tatları ve oleyik asitle belirtilen asiditeleri üzerinden kalitelere ayrılmakta ve bunların birbirleriyle

karışımından özel tipler yapılmasına müsaade edilmektedir.

Milletlerarası Ticarette Zeytinyağının Tarifleri ve Özellikleri

Saf Zeytinyağı :

Zeytin meyvelerinden mekanik usulle elde edilmiş ve başka nev'i veya usullerle istihsal olunan yaqlardan arı zeytinyağları olup su şekilde sınıflandırılmıştır:

Ekstra Zeytinyağları :

Tadı çok iyi ve oleyik asitle belirtilen asiditesi, 100 gramda en çok 1 g'a kadar olanlar.

Ince Zeytinyağları :

Tadı yine iyi ve oleyik asitle belirtilen asiditesi 100 gramda 1-1,5 gram olanlar.

Toleranslı Zeytinyağları :

Tatları kusurlu, oleyik asitle belirtilen asiditeleri 100 gramda en çok 3 g'a kadar ve % 10 toleranslı olanlar.

İyi tasfiye görmüş zeytinyağları (lampant) :

Tatları kusurlu, oleyik asitle belirtilen asiditeleri 100 gramda 3 ve daha fazla gram ve parlak olanlar.

Rafine Zeytinyağları :

Bunlar, naturel (saf) zeytinyağları rafine edilerek elde olunur.

Tip Zeytinyağları :

Naturel ve rafine zeytinyağlar karıştırılarak yapılır.

Bunlardan oleyik asitle belirtilen asidit miktarı 100 gramda 1 grama kadar olanlar (Rivyera) tipini tutar.

Özel Tip Zeytinyağları :

Yine naturel ve rafine zeytinyağları, alıcı ile satıcı arasında mutabık kalınan ölçülerde karıştırılarak yapılanlardır.

Zeytin çekirdeklerinden çıkarılan yağılara (Prinayağı) gelince :

Kırılmış zeytin çekirdekleri çözürcülerle işleme tabi tutularak istihsal olunur.

Bunlar da :

Rafine edilmiş prinayağı

Endüstriyel prinayağı

adları altında iki kaliteye ayrırlar.

Zeytinyağı ile zeytin çekirdeği yağının karışımı hiç bir zaman zeytinyağı olarak adlandırılabilir.

Böyleslikle zeytinyağı konusunda milletlerarası zorluk ve anlaşmazlıklar kesin bir çözüm yolu bulunmuş ve bunun ticareti yapanlar kolejligâ kavuşturulmuş olmaktadır.

Milletlerarası Müşterek Standardlar Artıyor

AVRUPA MEMLEKETLERİNE UYGULANACAK MÜŞTEREK ZEYTINYAĞI STANDARDI TAMAMLANDI

ISO TOPLANTILARI

Tarihi	Yeri	Konusu
29 Mayıs	Lahey ISO/TC35/SC5	Boya, vernik ve benzeri maddeler için ham maddeler/Beyaz ispirto.
30-31 Mayıs	Lahey ISO/TC35	Boya, vernik ve benzeri maddeler için ham maddeler.
5- 7 Haziran	Roma ISO/TC6/SC5	Kâğıt/Kâğıt hamurunun muayene metodları ve kalite spesifikasyonları.
5- 7 Haziran	Berlin ISO/TC97/SC5	Hesap makinaları.
11-15 Haziran	Kopenhag ISO/TC12	Miktâr, ünite ve semboller tahvil faktör ve tablaları.
19-22(23) Haziran	Cenevre ISO	Konsey.
24-27 Haziran	Prag ISO/TC63	Cam mahfaza ve kablar için vida dişleri.
25-28 Haziran 1- 3 Temmuz	(Belli değil) ISO/TC56 Stokholm ISO/TC85/SC1	Mika. Nükleer enerji, terimler, tarifler, ünive ve semboller.
4- 8 Kasım	Wiesbaden ISO/TC5/SC6	Boru ve rakorla, mayilerin nakli için kullanılan plastik malzeme boru ve rakorları.

Avrupa Memleketleri Ortak Standardları Hazırlanmasile İlgili Çalışmalar

**AVRUPA EKONOMİK KONSEYİ'NİN «BOZULABİLEN İSTİHLAK MADDELERİ ÇALIŞMA GRUBU»NUN
YILLIK TOPLANTISI, 4 - 8 MART TARİHLERİ
ARASINDA CENEVRE'DE YAPILDI**

**Türk Delegelerinin de katıldığı toplantıda ihracatımızda önemli yeri
olan maddelerin standardizasyonu konusu üzerinde duruldu**

(Cenevre Muhabirimiz Bildiriyor) —

Avrupa Ekonomik Konseyinin «Bozulabilen İstihlak Maddeleri Çalışma Grubu» yıllık toplantısını 4 - 8 Mart tarihleri arasında Cenevre'de «Palais des Nations» da yapılmıştır. Bütün ilgili memleketlerin katıldığı ve ihracatımızda önemli yeri olan maddelerin standardizasyonu konusunu içine alan bu toplantıya Türkiye'nin kuvvetli bir grupta katılıması, çoğunluğun memleketimiz hakkında çok iyi hisler beslediği görülen, delegeler üzerinde olumlu bir izlenim bırakmıştır.

Kendisiyle görüştüğümüz daimi delegemiz sayın Necdet Tezel bu durumdan memnuniyetini belirtmiş ve konferanslarda konuyu iyi bilen teknisyenlerin katılımının memleketimiz için yalnız ilgili konuda değil her yönden ilgi yarattığını bilhassa işaret etmiş ve sözgelişi zeytinyağı toplantılarında yalnız Ticaret Bakanlığı'nın katılımasıyle yetinilip ilgili meslek teşekkülerinin seslerinin duyulmamasını esefle kaydetmiştir.

Türk delegasyonu başkanı Prof. Sabahattin Özbeğ toplantı sonuçlarından memnuniğini belirtmiştir. Öğrenildiğine göre, ele alınan standartlar arasında başlıcaları sunlardır.

Karnabahar
Yeşil salatalık
Sofralık üzüm
Seftali
Kuru erik

Kabuklu ceviz
Kabuklu badem
Fındık
Narenciye
Ceviz içi
Meyve suları
Kuru fasulye.
Tohumlu patates

Bunlardan memleketimizi ilgilendirenler üzerinde şu sonuçlar almıştır :

Fındık: Ortalama en çok rutubet ile randiman üzerindeki teklihimiz büyük ilgi görmüş ve üzerinde çok çalışılmıştır. Ortalama en çok rutubet için Türk teklihimiz %9 kabul edilmiş, randimanların etüdünün gelecek toplantıya kadar hazırlanarak çalışma grupuna getirilmesi öbür ilgili memleketlerden istenmiştir. Alıcı memleketler çuvalların net kilo üzerinden markalanmasını istemişler ise de, itirazımız uygun karşılık net veya bürüt kilo yazılması imkâni muhafaza edilmiştir. Çuvaldaralarının gelecek toplantıda ele alınarak tesbiti kararlaştırılmıştır.

Narenciye: Meyve olgunluk ayıracı olarak tesbiti istenen şeker/asit oranı çok tartışılmış ve ithalatçılarla ihracatçı memleketler arasında anlaşmaya varılmıştır. Sonuç olarak bu oranın etüdünde devam edilecek, sınırlilik «olgunluğun taşıma ve depolamaya imkân verecek bir seviyeye erişmiş olması» şeklinde Ortak Pazar Standardındaki tarif kabul edilmiştir.

Delegasyonumuz shamouti portakalının asgari üsare oranının %30 olarak kabulünü istemiş ise de, öbür

memleketler bunu ancak Türk Shamoutileri kaydı konursa kabul edebileceklerini ileri sürdürüklerinden teklihimiz israr edilmemiştir.

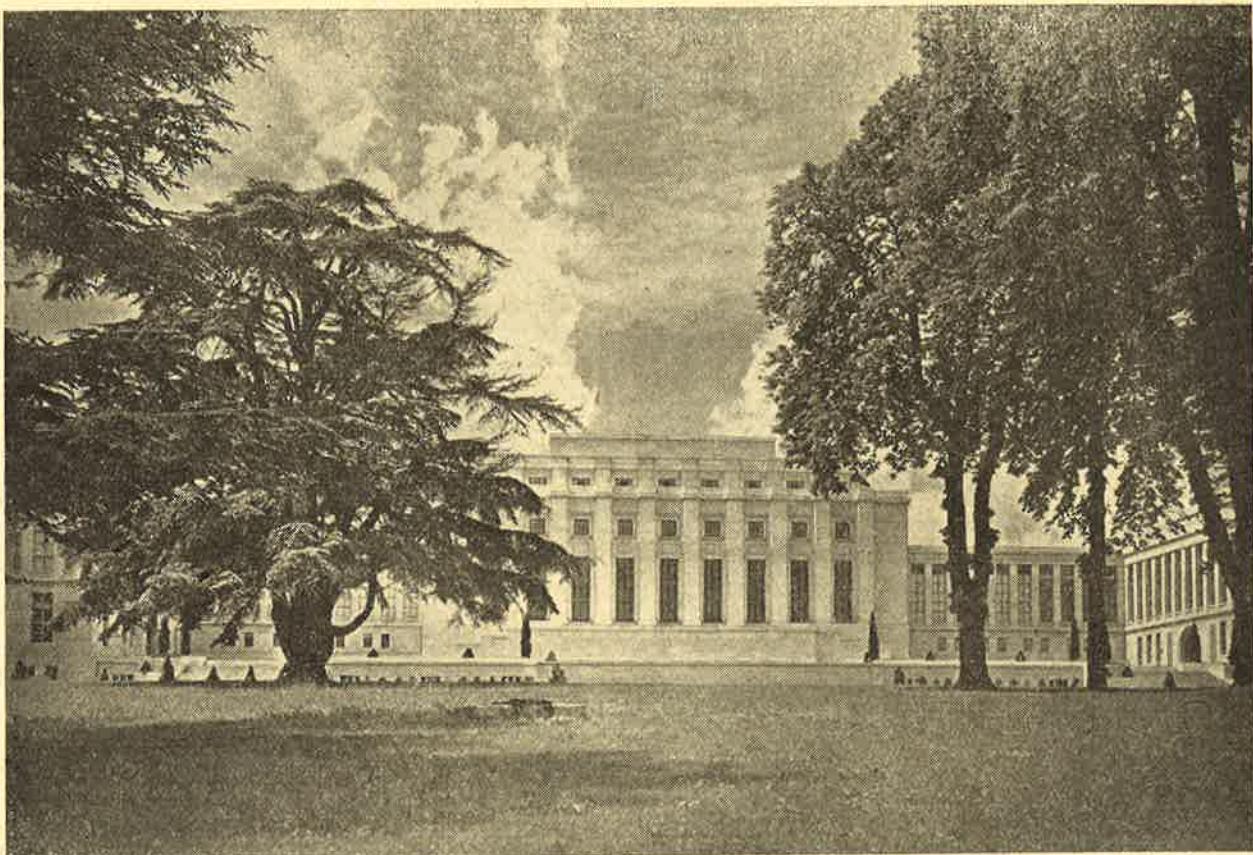
Meyvelerin çap toleransları üzerinde de anlaşmaya varılmış, Avrupa Ortak Pazar Standardındaki gibi 70 mm ye kadar ± 2 mm, 90 mm ye kadar ± 3 mm ve 90 mm den daha yukarı boyalarda ± 4 mm tolerans ve ayrıca %5 boy karışması toleransları kabul edilmiştir.

Meyvelerin yabancı madde kökünden ve lezzetinden arı olması kaydı, difenil kâğıdı kullanılmasına kesin olarak engel olduğundan, difenil kâğıdının veya banyo maddelerinin kullanılmasına cevaz veren bir kaydın standarda eklenmesi yolunda delegasyonumuz İsrail'le beraber çalışmış ve bu sonuç alınmıştır.

Kalite ve özür toleranslarının artırılması yolundaki teklihimiz bütün istihsal memleketleri katılmakla beraber standartların hazırlanma prensipleri hususunda Cenevre protokolun değişiklikle engel olması karşılıkta kabul edilememiştir. Bu sebeple tasarıının Avrupa standarı olarak kabul oylamasında delegasyonumuz kalite toleranslarının artırılması gereği muhalefet şerhi ile müsbet oy kullanmıştır.

Diger Kuru Meyveler :

Diger kuru meyvelerde de randiman konusunun etüdinde fayda görülmüş, kabuklu cevizde %12 rutubet kabul edilmiştir. Ceviz için de, kaliteler için renk skalasının ha-

Toplantıların yapıldığı Palais des Nations binası

zırlanması ve Ekim 1963 toplantısına getirilmesi istenmiş ve bu arada İspanya bütün-yarım eksik ve kırık ceviz cinsleri arasına çeyrek ceviz sınıfının eklenmesini teklif etmiştir.

Epiderm parçacıklarının toz kabul edilmemesi de uygun görülmüştür.

Fındık, ceviz ve bademde karışık I ve karışık II kalite teklifleri kabul edilmemiştir.

Kuru fasulye standardı, projesi Yugoslavya tarafından hazırlanarak ilgililere ve bu arada memleketimize de gönderilecektir.

Maddeler üzerindeki bu görüşmeler dışında, genel olarak ekstra için %5, kalite I için %10 ve kalite II için %15 oranların bütün madde-lere teşmilinin kabıl olmayacağı ve

bu sebeple Cenevre protokolünün gözden geçirilmesinin gerektiği hususunda görüş birliğine varılmıştır.

Bu meyanda toplantıya katılan OCDE temsilcisi Mr. Norman'ın delegasyonumuza karşı yakın ilgisi çok dikkat çekici olmuştur. Kendisiyle görüştüğüm Mr. Norman memleketimizin İktisadi İşbirliği Teşkilâtına daha çok yaklaşması ve toplantılarla daha sık katılması isteginde bulunduktan sonra teknik yardım fonundan ambalaj tesisleri, teknisyen ve malzeme sağlanması için memleketimize yardım etmeyi istediklerini, 1964 ve 1965 kontenjanlarının dağıtıma başlanmış olup isteklerimizi kendilerine hızla ulaştırılması temennisinde bulundu. Öğrendigime göre bu fondan bilhassa İtalya büyük hisseler almış ve almaktadır.

Daimi temsilcisi Necdet Tezel ve Fahir Alaçam da bu konu üzerin-

de durdular. Ayrıca Mr. Norman'ın Türkiye'nin her toplantıda kuvvetle temsili hususundaki isteği de kayda değer.

Grupun gelecek toplantısı 25.10. 1963 te olacaktır.

Bu toplantıda memleketimizi kuvvetli temsil yolunda, TSE ile Hükümet yanında bu defa Türkiye Narenciye İhracatçılar Birliği'nin olumlu çalışması örnek tutularak, ilgili meslek teşekkülerinin de temsilciler bulundurmaları temenniye şayandır.

Prof. Sabahattin Özbek'in başkanlığında Trabzon Ziraat Müdürü Yük. Müh. Fikri Arıkan, Türkiye Narenciye İhracatçıları Birliği Temsilcisi Yük. Müh. Zekai Gürdoğan'ın katıldığı bu toplantıda memleketimiz için olumlu ve verimli sonuçlar alınmıştır.

KALKINMAMIZ İÇİN STANDARD ŞARTTIR AMA YETER DEĞİLDİR

(Başteraftı 3. Sayfada)

Bunlardan ikincisi, belki kontrolden da daha önemli bir konudur.

Standardı yapılan herhangi bir malın o standarda göre hazırlanmasını sağlayacak cihaz ve tesislerimiz kurulmamışsa o standarddan fayda beklemek boşunadır.

Aslından standard, bir ölçü ve düzendir. Fakat kâğıt üzerinde bir belgeden başka bir şey değildir. Onu değerlendirecek, memleket ekonomisine yararlı kılacak kuvvet, malların standarda göre hazırlanmalarını sağlayacak tesislerin verimli olara k çalışması ve böylece tam değerde hazırlandığının bilgili kontrolörlerce araştırılması ve aykırı davranışların sonuçlandırılmasıdır.

Açıkça belirtmek zorundayız ki, memleketimizin ihracat mali hazırlayan tesisleri çok azdır. Hele bazı kalemlerimizi üretim yerinden geldiği gibi, hiç işlenmeden ihraç etmekteyiz. Halbuki bunları temizlemek, boylara ayırmak, tertemiz ambalajlamak kısaca, standard kurallarına göre hazırlamak ve dünya pazarlarına uygar memleket malları gibi çıkarmak gerektir. Her ihracatının böyle cihaz ve tesislere

sahip olması elbette iftihar edilecek bir olaydır.

Fakat - bazı kollarda ve bazı firmalar için bu durum sağlansa bile - genel olarak her alanda bu organizasyonu elde etmeye imkân olamayacağı kolayca teslim olunur.

Onun için bu işi bir kamu konusu olarak ele almak ve üzerinde bütün gücümüzle çalısmak durumundayız.

Ihracatçı birliklerimiz, ticaret odalarımız ve ticaret borsalarımız, kendi üyelerinin mallarını işlemek üzere böyle tesisleri kurma yoluna giderlerse memleket ekonomisine gerçek ilerleme yoluńu açabilirler.

Marsilya Ticaret Odasının daha geçen yüz yıl sonunda bu alanda yaptığı tesisler faydalı sonuçlar vermekle kalmamış bu arada Odanın en önemli gelir kaynakları arasında da yer almıştır.

Diger görevleri yanında bu gibi gelişmelerde amaçları arasında yer verebilecek olan Umumi Mağazalar Anonim Şirketi, esasen oda ve borsalarımızın ortak olduğu ve işlettiği bir kuruluştur. Bu yöneden, ilk denemeler için, bu şirket yoliyle işe başlamak da her bakımdan düşünülmeye değer.

**BU ALÂMETİ FARİKAYI TAŞIYAN
MALLAR**

**TURK STANDARDLARINA GÖRE
HAZIRLANMIŞTIR**

BU MARKAYI TAŞIYAN MALI

**İNANARAK ALIN
GÜVENEREK KULLANIN**

SUMMARY OF CONTENTS

THIS MONTH

P. 1

The most important event of this month has been the enforcement of the 1963 Program of the First Five Year Development Plan.

In our 13th issue we had, in an article, shown the place of TSE in the Five Year Development Plan. It was clear from the said article that the Plan attaches great importance to the setting up and enforcement of standards. The 1963 Program is another document proving the importance of standardization. The General Council which will convene in May will have to take this into consideration in the preparation of the Working Program.

We all wish to have the Five Year Plan succeed and no one can doubt that TSE will do its utmost to fulfill its duties in this connection. However, in view of the lack of provisions for material as well as spiritual assistance, we doubt that we can do all that is required of us by the Plan.

Another difficulty will be the enforcement of standards made. The personnel required to control the manner of enforcement of the standards is very limited whereas enforcement is a delicate duty, successful fulfillment of which depends on extensive training.

Another important event this month has been the meeting in Geneva to set up common standards for European countries.

STANDARDS ARE NECESSARY BUT NOT SUFFICIENT FOR TURKEY'S DEVELOPMENT

p. 3

Since it was founded the Turkish Standards Institution organized and regulated the work of standardization to a considerable extent. More than 60 standards are enforced as Turkish Standards and more than 248 subjects are now under study.

In the meantime, standardization activities in the whole world is progressing at a fast pace. Underdeveloped countries have realized that the basic necessity of a well regulated economic life is extensive standardization. Much progress is recorded in such countries as Israel, India, Pakistan, and Iran, as well as many South African and South American countries in this field.

Turkey is also active in the field of international standards. TSE is a member of ISO and IEC and follow closely the activities of the European Economic Cooperation in the field of agricultural international standards.

It is now inevitable that national standardization activities progress parallel to international activities. It is a national duty to be against those who try to obstruct standardization for the sake of their personal profits.

It is clear that standardization is the primary necessity for a speedy development, but it is not sufficient, unless other measures are taken to supplement this necessity such as controlling the standards made and procurement of equipment and tools to produce in compliance with standards.

With a controlling body inadequate in number and knowledge success is impossible even if the best standards are set up.

Without adequate equipment, tools and plants to produce in conformity with standards, standards are useless.

Standards are documents. They have value only when products are prepared in accordance with the provisions of these documents.

STANDARDS IN THE 1963 PROGRAM OF THE DEVELOPMENT PLAN

p. 4-5

The 1963 program which includes the works to be done during the first year of the Five Year Development Plan is published in Official Gazette No. 11329 of February 8th, 1963.

The subjects of standardization in the program may be listed as follows:

1. Minimum standards to protect the quality of water products shall be set up.
2. Quality controls of finished products shall be carried out and measures shall be taken to prevent sales of products not complying with standards.
3. Standardization of industrial products shall be expedited.
4. Standards shall be set up for high quality canned food.
5. Standards and norm regulations shall be prepared with a view of improving quality of textile products.
6. Production of chassis shall comply with standards of security and use.
7. Standard tools and parts shall be used in electric installations and spare part stocks shall be diminished as far as possible.
8. Social housing standards shall be set up.
9. Work on standardization of materials and construction elements with a view of providing economy shall continue.
10. Standardization of agricultural products with a view of improving their quality shall be expedited.
11. Quality certificates shall be given due importance.

It can be seen from the preceding that the 1963 program bestows a lot of work on TSE. Some of these requirements have already been met by TSE, others are in the course of

preparation. However, it should not be forgotten that to take up new subjects, financial and personnel problems have to be solved. However, TSE never hesitates in the face of difficulties.

CAPTAIN G.I.D. HUTCHESON, CHAIRMAN OF THE COUNCIL OF THE STANDARDS ASSOCIATION OF AUSTRALIA p. 7

Captain G.I.D. Hutcheson, Chairman of the Council of the Standards Association of Australia, is one of Australia's best known engineers and industrialists.

After graduating in engineering at Adelaide University in 1917 he joined the Royal Australian Navy. During the Second World War he was in charge of naval repair and construction work in Sydney.

In 1947 he resigned from the Navy and joined the firm of Cockatoo Docks and Engineering Co. Pty Ltd. as its Managing Director. In 1962 he retired from this position to take up an appointment as Chairman of Directors of Vickers Australia Pty Ltd and its subsidiary companies in Australia.

Captain Hutcheson has been a very active supporter of industrial standardization in Australia. He has also taken keen interest in the engineering profession and has contributed very largely to the activities of the many technical and educational bodies to which he belongs.

He is serving his fifth consecutive term as Chairman of the Council of the Standards Association, on which he represents both the Associated Chambers of Manufactures of Australia and the Institution of Engineers, Australia. He is a past president of the Institution of Engineers, vice-president for Australia of the Institute of Marine Engineers (London), and a member of the Australian Committee on Lloyd's Register of Shipping.

Captain Hutcheson's services to Australian engineering were recognized by Her Majesty the Queen in 1960 when he was made a Commander of the Order of British Empire (C.B.E.). In 1962 he was awarded the Peter Nicol Russell Memorial Medal of the Institution of Engineers, Australia, which is given for a notable contribution to the science and practice of engineering in Australia over a lifetime of service.

DR. A. W. LATEGAN p. 7

Dr. A. W. Lategan, whose appointment as Director of the South African Bureau of Standards became effective in November, 1956, was for many years Chief Chemist of National Chemical Products Ltd.

He later became Chief Research Chemist, and finally Technical Advisor to the Federal Group of Companies, serving as director of companies manufacturing pharmaceuticals, industrial and edible oils, veterinary products, industrial chemicals, insulation materials and agricultural implements.

From 1949 to 1952 Dr. Lategan held the post of Principal Technical Officer of the S.A. Bureau of Standards. He was appointed Director of the National Nutrition Research Institute on its inception, and occupied this position until his transfer to the SABS as Director. In 1955 he represented South Africa at the Commonwealth Conference on Food Defence in London and attended the Commission de Cooperation Technique en Afrique Nutrition Conference at Luanda in 1956. He has since undertaken several overseas investigational tours and has attended two Commonwealth Standards Conferences, viz. in Ottawa (1959) and Sydney (1962), and the I.S.O. Conference in Helsinki in 1961.

He was elected a member of the Council of the Pretoria University in 1960, and the following year was elected Chairman of the Advisory Committee on Automobile Parts by the Minister of Economic Affairs. The committee serves as a permanent consultative body for the Board of Trade and Industry in connection with customs tariff protection accorded to local manufacturers of motor components.

Dr. Lategan also served for many years on the Council of the South African Chemical Institute, is a former chairman

of the Nutrition Society of Southern Africa and is currently a member of the S.A. Akademie vir Wetenskap en Kuns, the Defence Resources Board, the Assize Board, the Central Council for Medical Aid Schemes, the newly constituted Scientific Advisory Council and the Council of the Pretoria Technical College.

He is a graduate of the Universities of Pretoria and Cape Town.

TECHNICAL COUNCIL OF TSE MET p. 8

TSE Technical Council met on 27.3.1963. The Agenda contained the following items:

1. Petrol burners with pumps, primus lamp
2. Spiral Drill Bits, Carpenter's Drill Bits and Augers.
3. Wood fiber plates, and Wood Fiber Sampling and Inspection Methods.

Six new Turkish Standards were agreed upon at the meeting.

TSE ARCHIVES

The TSE Archives are developing and getting richer day by day.

During the last month 405 new standards were received from various countries.

The TSE Archives contain standards of 47 countries in various languages.

SECOND QUARTERLY REPORT FROM TSE PERSONNEL IN THE STATES p. 9

The second quarterly report from the States indicates that the two laboratory technicians of TSE in the States studied the following subjects up to this date:

1. Testing methods, tools and publications
2. Research methods
3. Methods of standardization in the States; establishment and activities of standardization bureaus.
4. Participation of the U.S. in the ISO.
5. Preparation of government specifications in the States and their relation to standards.

TWO FRENCH EXPERTS AT TSE

M. Jean-François Breton, Chief of Agricultural Section of the French Plan General Commissariate, and M. Jean Molinier, Chief of Study Section of the National Center of Foreign Trade, visited TSE on 15th March and had a long and pleasant talk with Mr. Faruk A. Sünter, the President of TSE.

The two experts are visiting Turkey to study the agricultural products and food situation.

TSE'S PROCEDURE PREPARATORY GROUP SPEEDS UP ITS TEMPO OF WORKING p. 10

The Procedure Preparatory Group completed its work on:

- a) Regulation of duties, Authorities and Records of TSE Personnel
- b) Regulation for TSE Archives
- c) Accounting Plan

and submitted them for the approval of the Board.

The Group also completed its examination of recently completed draft standards from legal aspects.

INTERNATIONAL COMMON STANDARDS AND TSE p. 11

TSE's President Mr. Faruk A. Sünter visited Istanbul in connection with business concerning TSE. During his stay in Istanbul he paid visits to the General Directorates of Archives, General Secretaries of Istanbul Chambers of Commerce and

Industry, the Chief Controller's office, standardization laboratories, the Technical University and the Exchange, where he discussed the matters in relation with book to be published by TSE under the title of «History of Standardization in Turkey, TSE and Its Development»; regulation of technical and financial relations between the Chambers and TSE; expediting the works that fall on groups and people in Istanbul in connection with the preparation of new standards.

WORLD HUNGER CAMPAIGN AND STANDARDIZATION p. 13

After telling about the increase of world population which threatens millions with hunger the article suggests standardization as a remedy against this tragic situation.

The article proceeds to say that through the application of standard methods it is possible to increase production and efficiency of plants and it is also possible to diminish waste.

STANDARDIZATION IN THE SOUTH p. 14-15

During this export season Mersin became a very active center of business in respect to exports of citrus fruits.

There is no doubt that standardization had a great part in the ever increasing export business.

According to the official records this year the exports amounted to the following :

Orange	.... 8.300 tons at the value of TL.	6.837.000
Lemons	11.930 tons at the value of TL.	13.600.000
Altintop	790 tons at the value of TL.	670.000
Tangerines	68 tons at the value of TL.	101.000
Total	21.088 tons at the value of TL.	21.208.000.

The growers appear to be satisfied with the improvement recorded in the amount and quality of their crops as well as their packing and shipping methods as a result of the citrus fruit standard enforced this year.

PICKLED LEATHER STANDARD p. 16-19

The standards prepared for pickled leather is given in full in these pages.

17th MEETING OF ISO COUNSIL p. 20

TSE has been invited to the Council meeting of ISO to be held in Geneve between 19-23 June.

The Agenda of the meeting is also given.

COMMON STANDARDS FOR OLIVE OIL TO BE ENFORCED IN INTERNATIONAL TRADE p. 21

The number of common standards is increasing day by day.

After fresh fruits and vegetables a common standard for olive oil to be used by all European countries has been completed.

The standard which will be enforced as of 1.10.1963 has been prepared by the joint efforts of experts from producing and importing countries.

The standard covers only natural and unmixed olive oils and industry oils obtained from olive seeds.

Permission is given to produce special types by mixing olive oils classified according to their tastes and acid contents.

STANDARD TO FIGHT SMOKE FROM DIESEL ENGINES p. 21

Smoke from vehicles with diesel engines is dangerous for the health of the population.

One of the reasons of the excessive smoke is the bad use of the device for distributing petrol. Many drivers make use of this device as a source of extra power needed to climb uphill roads or to put the vehicle into sudden motion, while

the intent of it is to eliminate choking of the motor or to place into motion a vehicle not yet heated.

In England, although use of this device while the vehicle is in motion is declared to be a punishable act, a further precaution such as placing the device in a place unreachable by the driver is also contemplated.

At the same time a diesel engine must have a bearing to stand the density of the smoke. For this reason the British Standards Institute was asked to form a committee to work on a standard for diesel engines used in motor vehicles. The purpose of the standard will be to regulate the density of the of the smoke spread by transportation vehicles.

TRANSITION TO DECIMAL SYSTEM

p. 22

The importance of the decimal system is understood by the South African Union and work in favour of acceptance of this system has already been commenced.

The whole world shows a tendency towards this system.

After the successful application of the decimal money system the Ministry of Economy of the South African Union applied to the Standards Bureau to prepare the way for the adoption of the metric system as well.

As the foreign trade of the South African Union is developing fast these days, the adoption of the metric system has become an important issue.

INTERNATIONAL NEWS

Proposals Pertaining to International Cement Classifications

p. 23

A proposal pertaining to international cement classifications based on hardness and resistance was discussed at the Mayfair meeting in which 65 experts from 22 countries participated.

They were all members of the Technical Committee No. 74 attached to the International Standardization Organization.

By preparing the technical principles on which general agreement will be reached, the ISO technical committee's work on cement classifications will facilitate the international cement trade greatly.

NEWS FROM GENEVA

p. 26-27

The annual meeting of the Perishable Consumer Products Working Group was held at Palais des Nations in Geneva on the 4-8th March. Turkey participated in the meeting with a strong group of delegates which made a very effective impression on the delegates from other countries.

Turkey's permanent delegate Necdet Tezel expressed his happiness over this situation and said that it was a good thing for our country to have experts sent to such conferences.

Prof. Sabahattin Özbek, Chief of Turkish group of delegates, expressed his satisfaction with the results obtained at the meeting.

The standards discussed were :

Cauliflowers
Lettuce
Table grapes
Peaches
Dried Plum
Unshelled walnut
Filbert
Citrus Fruit
Shelled Walnut
Fruit Juices
Dry Beans
Potatoes

1.2.3 — İç ve Dış Yüzeyler

Ekmek kızartıcısının iç ve dış yüzeylerinin metal kısımları sıcaklık ve rutubete karşı korunmuş olacak ve 2,3,6 dakı dayanıklılık deneyine tâbi tutulduktan sonra bu yüzelerde herhangi bir hasar görülmeyecektir.

Özel olarak iç yüzeylerin gerekli kısımları korozyona karşı korunmuş olacaktır.

1.2.4 — Saplar ve Kulplar :

Ekmek kızartıcısının kullanma esnasında el ile tutulan sap veya kulp kısmı elektrik ve ısı geçirmiyen, rutubet, sıcaklık değişimi gibi normal çalışma etkileri altında bu özelliklerini kaybetmemen bir malzemeden yapılmış olacaktır. Ayrıca bu kısımlar gövdeye, çalışma esnasında dönmiyecek ve gevşemiyecek şekilde tesbit olunacaktır. Sapın veya kulpun elle tutulan kısımlarının sıcaklığı, bu kısımlar metal değilse 55°C 'ı veya metal ise 45°C 'ı geçmeyecektir.

1.2.5 — Ayaklar :

Ekmek kızartıcısı, kullanılması esnasında devrilmeyecek tarzda, ayaklar üzerine oturtulmuş olacaktır. Bu ayakların yüksekliği ve malzemesi üzerinde durduğu yüzeyi 60°C 'tan fazla ısıtmayacak şekilde seçilmiş bulunacaktır.

1.2.6 — Isıtıcı :

Isıtıcıların yapımında en az % 65 nikel ve en az % 15 krom ihtiva eden krom-nikel alaşımından veya buna eşdeğer özellikle başka bir alaşımından yapılmış direnç teli kullanılacaktır. Isıtıcıların ugaları bağlantı uçları ile elektriksel bakımından tam bir temas temin edecek şekilde tertiplenecektir.

Isıtıcının direnç teli metal kısımlara hiçbir surette dezmeyecek şekilde seramik, mika veya benzeri ısiya ve ısı değişimlerine dayanıklı yalıtkan bir madde içine veya üzerine yerleştirilmiş olacaktır. Bu madde yetter derecede sağlam olacak ve çalışma sırasında direnç telinin sıcaklıkla genişlemesine engel olmayacağından emin olmayıacaktır.

Isıtıcılar telden yapılmış kafes veya benzeri tertiplerle korunmuş olacaklardır. Bu koruyucu kafesin her gözünün alanı 3.2 cm^2 yi geçmeyecektir.

1.2.7 — Yalıtkanlık :

Ekmek kızartıcısının yalıtkanlığı normal çalışma esnasındaki şartlara dayanabilecek nitelikte olacaktır. Deneyler kapsamında gösterildiği tarzda ölçülecek kaçak akım $1\text{ m A}'ı$ aşmamış ve cihaz oda sıcaklığında iken ölçülecek yalıtkanlık direnci 2 megom dan, dayanıklılık deneyinden sonra ölçülecek yalıtkanlık direnci de $0,5\text{ megom}$ dan aşağı olmayacağından emin olmayıacaktır. Deneyler kapsamında gösterildiği gibi, yüksek gerilim deneyi 1500 Volt degerinde alternatif bir gerilimle yapılacak ve bu deney sonunda cihazda hiçbir hasar görülmeyecektir.

Topraklama ucu bulunan ekmek kızartıcılarında deneyler kapsamında gösterildiği şekilde ölçülecek topraklama direnci $0,1\text{ ohm}'dan fazla olmayacağından emin olmayıacaktır.$

1.2.8 — Gerilim Atlama Mesafeleri ve Hava Aralıkları :

Gerilim atlama mesafeleri ve hava aralıkları aşağıda verilen değerlerden küçük olmayacağından emin olmayıacaktır.

	Gerilim atlama mesafesi	Hava aralığı
Gerilim altındaki farklı kütüplü kısımlar arasında	3	3
Gerilim altındaki kısımlar ile seramik veya benzeri malzeme ile yalıtılmış metal kısımlar arasında	3	3
Geçilim altındaki kısımlar ile topraklanmış diğer metal kısımlar arasında	4	3

1.2.9 — Otomatik Ayar Düzeni :

Otomatik zaman ayarlı elektrikli ekmek kızartıcıları isteğe uygun nitelikte ekmeği kızartabilmek üzere, kızartma süresini ayarlamayı yarayan bir otomatik ayar düzeni ile donatılmıştır. Bu ayar düzeni, gerilim değişimleri ve kızartıcının üstünde kullanılmasıyla meydana gelen sıcaklık yükseltmesinin etkilerini karşılayacak nitelikte olmalıdır.

Otomatik ayar düzeni, besieme devresinin her iki iletkenini birden açacaktır.

1.2.10 — Tesadüfi Temasa Karşı Korunma :

Ekmek kızartıcılarında direnç teli tesadüfi temasa karşı korunmuş olacak ve bu, deneyler kapsamında gösterilen, standart deney çubuğu ile temas imkânı olmayacağından emin olmayıacaktır.

Ekmek kızartıcısının gerilim altındaki kısımları tesadüfi temasa karşı korunmuş olacak, kızartıcı ile birlikte kullanılması mutad olan çatal ve benzeri ekmek tutacak araçlar ile bu kısımlara temas imkânı bulunmayacağından emin olmayıacaktır. Bu husus deneyler kapsamında gösterilen standart deney parmağı ile kontrol edilecektir. Emayelemek, lâklamak, oksitlenmek ve benzeri usullerle elde edilen yalıtkanlık tesadüfi temaslara karşı koruma bakımından yeter sayılır.

Ekmek kızartıcısı, temas gerilimlerine karşı, topraklamak veya takviyeli şekilde yalıtmak suretiyle korunmuş olacaktır.

Topraklamak suretiyle temas gerilimine karşı korunmuş ekmek kızartıcılarında bağlantı uçlarının yanında koruma hattının bağlanması için de bir klemens bulunacaktır. Koruma hattının bağlanacağı klemens, temas yüzeyi oksitlenerek elektriksel teması zayıflatmayacak bir metalden yapılmış olacak ve ( ) topraklama işaretile belirtilecektir.

İşaret lâmbalı ekmek kızartıcılarında, lâmbanın çıkarılması halinde açıkta kalan lâmba bağlantı yeri ile lâmba camının kırılması halinde açığa çıkan flâman tutucularına da gerilim altındaki kısımların tâbi olduğu hükümler uygulanır.

1.2.11 — Kordonla bağlantı :

Ekmek kızartıcısının kordonla bağlantısı ya elektrikli ısıtma cihazları için yapılmış özel fiş - priz tertibatı ile veya kordonu cihazın bağlantı uçlarına doğrudan doğruya bağlamak suretiyle yapılır.

Doğrudan doğruya yapılan bağlantılar da, iletkenlerin bağlanıp sökülmeleri ancak alet kullanarak yapılabilмелidir.

1.2.12 — Bağlantı Uçları :

Kordonun uçlarına doğrudan doğruya bağlanması halinde bağlantı uçları kordonun değiştirilmesine müsait şekilde olacak ve kordonu değiştirmek için ekmek kızartıcısının tamamen sökülmesi gerekmeyecektir. Kordon, ekmek kızartıcısının içerisindeki bağlantı iletkenleri ve diğer parçalara zarar vermeyecek tarzda kolayca sökülp takılabilmelidir. Kordon iletkenlerinin bağlantısı iç iletkenlerin bağlantısından tamamen ayrı olarak yapılmalı; bağlantı için kullanılan vida veya somunlar diğer bir parçanın tutturulması için emniyet vasıtasi olarak kullanılmamalıdır. Kordon ve iletkenlerini tutturmak için kullanılan metal parçaların gerilim altındaki kısımlara herhangi bir şekilde temas imkânı olmuyacaktır. Bağlantı uçları, iletkenlerin sıkıştırılma ve sökülmesi esnasında gevşemeyecektir. Ince tellerden yapılmış iletkenlerin dağılmaması için gerekli tedbir alınmış olacak ve iletkenler paslanmaya karşı korunmuş bulunacaktır. Bağlantı uçları ve bağlantı yerleri normal kullanma esnasındaki ısnâma, sarıntı ve benzeri tesirlerle gevşemeyecek şekilde yapılmış olacaktır. iletkenlerin bağlantısında metal vidalar veya somunu vidası kullanılcaktır. Bağlantı uçlarının yalıtkan parçalara tesbiti yivlerini kendi açan cinsten vidalar kullanılarak yapılmıယacak ve bağlantı yüzeyindeki basınç metal kısımlar tarafından taşınacaktır.

Bağlantı uçlarındaki vida ve somunlar birbirine en az iki vida adımı boyunca gececek şekilde olacaktır.

1.2.13 — Fiş - Priz :

Ekmek kızartıcısının kordon ile bağlantısı elektrikli ısıtma cihazları için yapılmış özel fiş - priz tertibatı ile yapılmıyor-

sa, bu fiş - priz kendi standartlarına uygun olacaktır. Ekmek kızartıcısı üzerine tesbit edilmiş olan fişin kontak çubukları gevşemmiş olsa dahi dönümecektir.

Muhafaza korkuluğu ekmek kızartıcısına sağlam bir şekilde tesbit edilmiş olacaktır. Bunun tesbiti kontak çubukları vasıtasiyla yapılamaz. Kontak çubukları 160° C'tan fazla ısnâma yapacaktır.

1.2.14 — Kordon :

Ekmek kızartıcısını şebekeye bağlamaya yarıyan kordon, taşıınır cihazlarda kullanılmaya elverişli, standartlarına uygun ve kesiti en az $2 \times 2,5 \text{ mm}^2$ olacaktır. Kordonun bir ucu ya doğrudan doğruya ekmek kızartıcısının bağlama uçlarına veya cihazın pırızine; diğer ucu da normal bir fişe bağlanacaktır. Kordonun uzunluğu en az 2,5 m olacaktır.

Kordonun ekmek kızartıcısına doğrudan doğruya bağlanması halinde cihazın içinde kalan kordon kısmının iletkenleri ısıya dayanıklı boncuk ve benzeri, malzeme ile yalıtılmış olmalıdır. iletkenlerin uçlara bağlandığı yerlerdeki sıcaklık 100° C'ı aşmamalıdır.

1.2.15 — Kordon Tesbit Tertibatı :

Kordondaki zorlamaların bağlantı uçlarına intikali bir tertibat vasıtasiyle önlemecektir. Bu tertibat kordonun yalıtkan tabakalarını sıyrılmayacak, kordonun keskin köşe yapacak şekilde eğilmesine engel olacak ve kordon iletkenlerini büüklemeye karşı koruyacaktır. Kordonu düğümlemek suretiyle meydana getirilen sıkışıklık kordondaki zorlamaları önlemek için kullanılamaz. Kordondaki zorlamaları önlemek veya kordonu tesbit etmek için kullanılan metal parçalar, gerilim altındaki kısımlardan yalıtılmış olacak ve bu kısımlara herhangi bir şekilde temas imkânı olmıyacaktır.

Deneysel kısmında gösterildiği şekilde, kordona 10 kg hk kuvvet tatbik edildiğinde kordon tesbit tertibatında fark edilecek bir oynaması olmıyacaktır.

2 — İHZAR VE İMALÂTA AİT MUAYENE VE DENEYLER :

2.1 — NÜMUNE ALMA :

İmalât deneyleri, imâl edilen her ekmek kızartıcısına uygulanır.

Tip deneyleri için nümune aşağıdaki tabloya uygun olarak alınır. Tabloda N gelişigüzel ayrılmak üzere nümune sayısını göster-

NÜMUNE ALMA TABLOSU

Deneye tâbi tutulacak parti-deki ekmek kızartıcısı sayısı	Ayrılacak ve deneye tâbi tutulacak miktarlarla bozuk çikanların en az ve en çok miktarları					
	N	N ₁	N ₂	N ₁ + N ₂	C ₁	C ₂
100'e kadar	4	1	2	3	0	1
101 — 500	8	2	4	6	0	2
501 — 1000	16	4	8	12	1	3
1001 — 3000	24	6	12	18	2	4

mektedir. Bu nümunelerden deneye tâbi tutulacak kısım N_1 ile gösterilmiştir. Deneyi yapılan ekmek kızartıcılarından bu standarda uymayanların sayısı C_1 'e eşit veya altında bulunursa parti kabul, C_2 'ye eşit veya fazla olursa red edilir. Standarda uymayanların sayısı C_1 ile C_2 arasında ise, partiden tekrar N_2 adet nümune alınarak N_2 'si birden deneye tâbi tutulur.

Bu deneyler sonunda $N_1 + N_2$ adet nümune içinden bozuk çıkanların sayısı C_2 'yi aşmazsa parti kabul, C_2 'ye eşit veya fazla olursa parti kat'ı olarak red edilir.

2.2 — İMALÂT DENEYLERİ :

İmalat deneyleri yukarıda belirtildiği gibi bütün imalâta uygulanan deneyler olup güç deneyi, yalıtkanlık deneyleri ve topraklama direnci deneyinden ibarettir.

2.2.1 — Güç Deneyi :

Ekmek kızartıcısı nominal gerilimle 15 dakika sürekli çalıştırıldıkten sonra, çektiği güç veya güç değerleri ölçülür.

Otomatik ekmek kızartıcılarında yukarıda sözü geçen 15 dakikalık sürekli çalışmayı sağlamak için ayar düzeninin devreyi her açışında bu düzen derhal tekrar konulacak ve 15 dakika sonundaki ilk kurma işleminden sonra ekmek kızartıcısının nominal gerilimde çektiği güç hemen ölçülecektir.

Bulunan değerler 1.2.1 de verilen şartlara uygun olacaktır.

2.2.2 — Yalıtkanlık Deneyleri :

2.2.2.1 — Kaçak Akım Deneyi :

Ekmek kızartıcısında, nominal güçte, 24 saat bekletilerek bayatlatılmış uygun sayıda ekmek dilimleri, 30 dakikalık süre içerisinde kızartıldıktan sonra, şekil 1 de gösterilen bağlantıya göre kaçak akım ölçülecektir.

Bu maksatla :

Ekmek kızartıcısı toprağa karşı iyice yalıtılmış bir yere konur ve Şekil 1 de gösterilen bağlantı yapılır. Sonra ekmek kızartıcısına 50 Hz'lik bir alternatif gerilim tatbik edilir ve gerilim cihaz nominal gücünü çekinceye kadar ayar edilir. Ekmek kızartıcısı gövdesinin metal kısmı komütatör aracılığı ile önce 1 sonra 2 ugularına bağlanır ve her durumda mili ampermetrede geçen akım okunur. Okunan akımların ortalaması kaçak akım olarak kabul edilir. Bulunan kaçak akım 1.2.7 de verilen değeri aşımıyacaktır.

2.2.2.2 — Yalıtkanlık Direnci Deneyi :

Oda sıcaklığında bulunan ekmek kızartıcısının gerilim altında olması gereken kısımları ile gerilim altında olması gerekmeyen metal kısımları arasına 500 Volt doğru gerilim tatbik edilerek ölçülen yalıtkanlık direnci 1.2.7 de verilen şartları sağlayacaktır.

2.2.2.3 — Yüksek Gerilim Deneyi :

Ekmek kızartıcısının gerilim altında bulunması gereken kısımları ile gerilim altında olması gerekmeyen metal kısımları arasına 1.2.7 de verilen değerde 50 Hz, frekanslı bir alternatif gerilim bir dakika müddetle tatbik edilecek ve herhangi bir atlama veya delinme meydana gelmeyecektir.

2.2.3 — Topraklama Direnci Deneyi

Topraklanmış ekmek kızartıcılarında topraklama ucu ile cihazın gövdesi veya diğer metal kısımları arasına 6 Volt'tan daha küçük, alternatif veya doğru akım tatbik edilmek suretiyle 25 Amper akım geçirilir. Gerilim düşümü ölçülerek topraklama direnci hesaplanır. Bulunacak değer madde 1.2.7 ye uygun olacaktır.

2.3 — TİP DENEYLERİ

Bu deneyler, bütün imalâtin her tipinde, 2.1 bölümne göre alınacak nümunelerde tatbik edilecek deneyler olup, isınma deneyi, mekanik sağlamlık deneyi, kordon giriş yerinin deneyi, tesadüfi temas deneyi, ekmek kızartma deneyi, dayanıklılık deneyi ve yanım tehlikesi deneyinden ibarettir.

2.3.1 — Isınma Deneyi :

Bu deney ekmek kızartıcısının muhtelif kısımlarının sıcaklıklarını tespit etmek için yapılır. Deneyin yapılışında 20° C çevre sıcaklığı esas tutulur. Bundan farklı çevre sıcaklıklarında yapılacak ölçmelerde bulunacak değerler bu esasa göre düzelttilir.

Gerekli ölçmelerin yapılabilmesi için, içerisinde ekmek bulunmayan ekmek kızartıcısı ağaç bir alalık üzerine yerleştirilir ve nominal gerilimi ile 15 dakika müddetle sürekli olarak çalıştırılır ve cihaz çalışmaktak iken muhtelif kısımların sıcaklıkları bir termokupl yardımıyla ölçüllür.

- Sap, kulp ve ayar düğmelerinin sıcaklıkları 1.2.4 teki şartları sağlayacaktır.
- Ekmek kızartıcısının ağaç allığıının üst yüzeyinin sıcaklığı 1.2.5 deki şartları gerçekleştirecektir.
- Bağlantı uçlarının sıcaklığı 1.2.14 deki sıcaklık değerini aşmayıacaktır.

2.3.2 — Mekanik Sağlamlık Deneyi :

Ekmek kızartıcısı 15 cm yükseklikten tahta bir masa veya döşeme üzerine 6 defa düşürülür. Cihazın düşmeye sıyrılmaması esnasında tabanı düşme yüzeyine paralel olacaktır. Deney sonunda ekmek kızartıcısında herhangi bir hasar veya bozulma olmuyacak ve bundan sonra 2.2.2.2 de açıklanan yalıtkanlık direnci deneyi ile 2.2.2.3 de açıklanan yüksek gerilim deneyi tekrarlanacak ve ekmek kızartıcısı 1.2.7 deki şartları sağlayacaktır.

2.3.3 — Kordon Giriş Yerinin Deneyi :

Kordona 1.2.15 de belirtilen kuvvet yavaş yavaş artırmak suretiyle tatbik edilir ve bir dakika bekletilir, sonra kaldırılır. Bu kuvvet aynı şekilde kordona en elverişsiz yönlerde 10 defa tatbik edilir. Deney sonunda kordonun giriş yeri 1.2.15 deki şartları sağlayacaktır.

2.3.4 — Tesadüfi Temas Deneyi :

Şekil 2 de gösterilen standard deney çubuğu, ekmek kızartıcısının dış kısmındaki aralık, yarık ve deliklerden mümkün olan her doğrultuda içeriye sokulacaktır. Bu deneyden hiç birisinde çubuk 1.2.10 da belirtildiği gibi direnç teline değmiyecektir.

Gerilim altında bulunması gereken diğer kısımlara 1.2.10 da belirtildiği gibi el ile temas mümkün olmayacağı ve bu husus şekil 3 te gösterilen standard deney parmağı ile tahkik olunacaktır.

2.3.5 — Ekmek Kızartma Deneyi :

24 saat müddetle bekletilerek bayatlaşmış ekmekten takriben $80 \times 100 \times 10$ mm boyutunda kesilmiş dilimlerle doldurulan ekmek kızartıcısı nominal gerilimle çalıştırılır.

Basit ekmek kızartıcılarında ekmek dilimlerinin ısıtıcıya bakan yüzey veya yüzeylerinin isteğe uygun ve aynı nitelikte kızarmış olması ve yanık izlerine rastlanmaması gereklidir.

Otomatik ekmek kızartıcılarında, isteğe uygun kızartılmış ekmek elde etmek üzere otomatik ayar düzeni ayarlanacaktır. Ekmek dilimlerinin ısıtıcıya bakan yüzey veya yüzeyleri istenilen nitelikte ve müteeanis olarak kızarmış olmalı ve yanık izlerine rastlanmamalıdır.

Yukarıda açıklandığı gibi ayarlanmış olan otomatik ekmek kızartıcılarında ne sebebe geriliminin $\pm 5\%$ arasında değişmesi ve ne de cihazın üstüste kullanılmasıyla meydana gelen sıcaklık yükselmesi ekmek kızartma niteliği üzerine hissedilir derecede tesir etmeyecektir.

Yukarıdaki hususların tahkiki için deney lüzumu kadar tekrarlanacaktır.

2.3.6 — Dayanıklılık Deneyi :

Otomatik veya basit elektrikli ekmek kızartıcıları aşağıdaki deneylere tabi tutulacak ve bu deneyler sonunda cihazda elektriksel bir bozukluk olmayacağı, dış yüzeylerde ve iç parçalarda herhangi bir hasar görülmeyecektir.

Bu deney nominal gerilimle yapılacak ve şayet varsa otomatik ayar düzeni 2.3.5 dek. gibi normal ekmek kızartacak şekilde ayarlanacaktır. Dayanıklılık deneyi süresince ekmek kızartıcısı içerisinde ekmek bulunmuyacaktır.

2.3.6.1 — Eskitme Deneyi :

a. Otomatik Ekmek Kızartıcıları :

Her çalışmadan sonra otomatik ayar düzeni derhal kurularak, ekmek kızartıcısı altı defa üstüste çalıştırılır. Bundan sonra cihaz 30 dakika müddetle soğumaya terkilir. Bu altı defa çalışma ve müteakiben 30 dakika soğutma deneyi 200 kere tekrarlanacaktır. (Toplam olarak 1200 defa çalıştırılır.)

b. Basit Ekmek Kızartıcıları :

Ekmek kızartıcısı 15 dakika müddetle çalıştırılacak ve sonra da 30 dakika müddetle soğumaya terkilenecektir. Bu deney 200 defa tekrarlanacaktır.

2.3.6.2 — Rutubetli Yalıtkanlık Deneyi :

2.3.6.1 deki deneyden hemen sonra sıcaq haldeki ekmek kızartıcısı, % 75 nisbi rutubetli bir ortam içinde yalıtkanlık direnci kararlı bir değere erişinceye kadar soğumaya terkilenecektir. Bu şartlar altında 2.2.2 ye göre ölçülen yalıtkanlık direnci 1.2.7 nin şartlarını sağlayacaktır.

Bu deneylerden sonra ayrıca otomatik ekmek kızartıcılarının ayar düzeni 1.2.9 da açıklanan şartları sağlayacak ve otomatik ayar düzeninin kontaklarında hiçbir aşırı aşınma veya yanma izi görülmeyecek ve hareket eden kısımlarda herhangi bir tutulkuluk veya gevşeme olmayacağındır.

Basit elektrikli ekmek kızartıcılarının da kapak veya menteşe gibi kısımlarında herhangi bir tutulkuluk ve gevşeme görülmeyecektir.

2.3.7 — Yangın Tehlikesi Deneyi :

İçerisinde ekmek bulunan ekmeğin kızartıcısı, durgun bir hava ortamındaki ağaç bir masada bulunan beyaz filtre kâğıdının üzerine konularak 30 dakika müddetle çalıştırılacaktır. Kullanılacak kâğıdın minimum alanı, ekmek kızartıcısının masa üzerindeki izdüşümünü kaplayacak büyüklükte olacaktır. Bu deneyin yapılması esnasında, varsa otomatik ayar düzeni devreden çıkarılacaktır. Deney sonunda filtre kâğıdında herhangi bir yanma izi görülmeyecektir.

3 — PİYASAYA ARZ :

3.1 — MARKALAMA :

Her ekmek kızartıcısının üzerine kolayca okunabilecek şekilde en az aşağıdaki bilgiler :

- Türk Malı ibaresi,
- İmalatçı firmانın adı veya alâmeti farâkâsi,
- Nominal gerilim veya gerilim sınırları,
- Nominal güç veya güç sınırları,
- Türk Standardları Enstitüsünün işaretî ve standard numarası,

- Tip ve seri numarası,
- Sadece alternatif akımla çalışır ayar düzenli ekmek kızartıcıları üzerine «Yalnız A.A. için» ibaresi veya ~ işaretli konulacaktır.

3.2 — PAKETLEME :

Her ekmek kızartıcısı kordonu ile birlikte sağlam ambalaj kağıtlarına sarıldıktan sonra mukavva veya uygun malzemeden yapılmış bir kutu içine yerleştirilecek ve kütü iyice kapatılacaktır.

3.3 — KORUMA :

Paketlenmiş ekmek kızartıcısı temiz bir yerde muhafaza edilecektir. Taşıma esnasında hasar görmemeleri için kutular sağlam sandıklara yerleştirilmelidirler.

3.4 — İSARETLEME :

Paketlerin üzerine, ekmek kızartıcısının üzerindeki bilgiler, dış etkilere dayanıklı ve silinmeyecek şekilde konulacaktır.

Sandıkların üzerine $A \times B \times C$ şeklinde cm cinsinden boyutları ile kg cinsinden ağırlıkları yazılacaktır.

4 — MÜTEFERRİK HÜKÜMLER :

4.1 — İmalatçı veya satıcı, talep vukuunda bir kalite beyan vesikası vermek veya göstermek mecburiyetindedir. Bu vesikada satış konusu malın :

- a) 1. Bölümünde belirtilen bütün özellikleri haiz olduğunu,
- b) 2. Bölümünde açıklanan muayene ve deneylerin yapılmış ve uygun sonuç alınmış bulunduğuunun, belirtilmesi lâzımdır.

4.2 — Bu standarda göre imâl edilecek mal tizerine madde 3 de belirtilen Türkçe işaretlerin yanısına ve Türkçesinden daha büyük ve bariz olmamak üzere icabında ihraç edilecekleri memleketlerin anlayacağı tarzda karşılıkları ilâve edilebilir.

5 — TÜRK STANDARDLARININ TATBİKİ HAKKINDAKİ NİZAMNAME HÜKÜMLERİ GEREĞİNCE YAPILACAK MURAKABE :

Murakiplar bu standardın kapsamına giren mallar üzerindeki tetkik ve murakabe görevlerini; göz ve elle tetkik, tartmak veya ölçmek suretiyle muayene ve gerektiğinde laboratuvarlarda tahlil ve deney yapılırak ifa ederler.

5.1 — Göz ve el ile tetkik, tartmak veya ölçmek suretiyle yapılacak muayene sonunda malın bu standarda aykırılığı tesbit olunduğu takdirde, 4 adet nümunе alınır ve bunlar ayrı ayrı özelliği ve şekli bozulmayacağı tarzda 4 ayrı paket haline getirilir. Paketler usulüne göre açılmayacak şekilde kapatılıp mühürlenir ve keyfiyet 4 nüsha olarak tutulacak zabit varakasıyle tevsik olunur.

Alınan nümunelerin paketleri üzerine malın cinsini, miktarını, kime ait bulunduğu ve tutulan zaptın tarih ve numarasıyla imalâtçuya veya ithalâtçı firma ile murakibin adlarını havi bir etiket yapıştırılır ve murakip ile mal sahibi veya temsilcisi tarafından müşterek imzalanır. Bundan sonra Türk Standardlarının Tatbiki Hakkındaki Nizamname Hükümleri gereğince işlem yapılır.

5.2 — Murakipların laboratuvar muayene, tahlil ve deneye lüzum gösterdikleri hallerde 5.1 fikrasındaki usule göre alınan nümenenin bir adedi zabit varakasının bir nüshası ile murakip tarafından muayene tahlil veya deney için laboratuvara gönderilir.

Laboratuvar raporu ile malın standartına aykırılığı tesbit edilmiş ise, yine Türk Standardlarının Tatbiki Hakkındaki Nizamname Hükümlerine göre işlem yapılır.

TÜRK STANDARDLARI

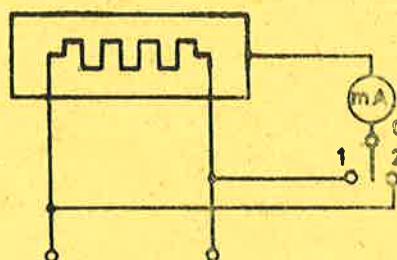
Türk Standardları Enstitüsü

TS

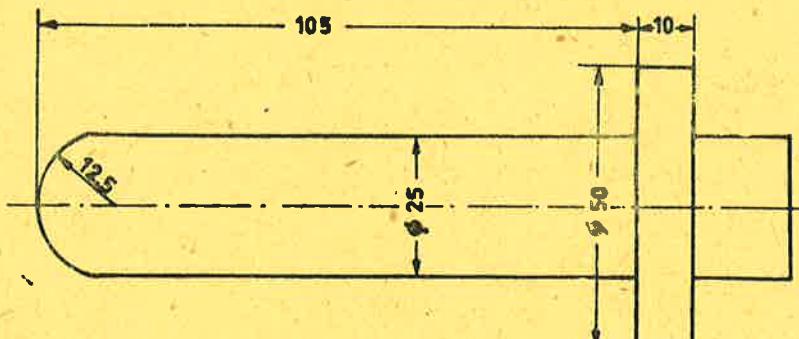
/1

UDK

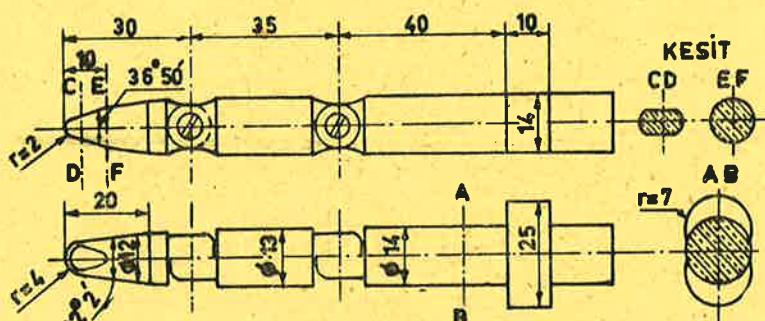
Ölçüler milimetredir.

ŞEKİL: 1
KAÇAK AKIMI ÖLÇME ŞEMASI
 (Connections for the measurement
 of leakage current)

ŞEKİL: 2
STANDARD DENEY ÇUBUĞU
 (Standard test cone)

ŞEKİL: 3
STANDARD DENEY PARMAĞI
 (Standard test finger)

Çanakkale Seramik Fabrikaları A.Ş.

**TÜRKİYE SERAMİK SANAYİİNDE İLK
DEFA İNKILAP YAPAN MÜESSESEDİR**

SAĞLAM - UCUZ - ZARIF VE GARANTİLİ

**FAYANS - İZOLATÖR - ELEKTROPORSELEN
VE SAİR SERAMİK MAMULLERİNİ**
tercih etmekle aynı zamanda memleketimizin
menfaatini de korumuş olursunuz

MÜRACAAT : Sipariş ve mübayaşa için

İSTANBUL — Galata Tersane Cad. Kipman Han 5

TELGRAF : Kaleseramik — İstanbul

TELEFON : 44 76 83

YAYINLARI

T.L.		T.L.	
TS. 1 — Yarı mamül elektrolitik bakır,	3	TS. 33 — Kum,	
TS. 2 — Sert çekilmiş som elektrolitik bakır tel,	4	TS. 34 — Turunçgiller,	32
TS. 3 — Örgülü bakır iletken,	3	TS. 35 — Yahtılmış iletkenlerde ve kablolarда kullanılan yalıtıcı kılıflar ve dolgu malzemesi,	2
TS. 4 — El áletlerinden kazmalar,	8	TS. 36 — Yahtılmış iletkenlerde ve kablolarда kullanılan kâğıt,	3
TS. 5 — Çelik çekic, varyoz ve baskular,	25	TS. 37 — Yahtılmış iletkenlerin muayene metodu,	6
TS. 6 — Küçük su teçhizatından valfler (musluklar),	27	TS. 38 — Yahtılmış iletkenlerin yapısı	8
TS. 7 — Poşel boru ve parçaları,	10	TS. 39 — Hazır yağılıboya	5
TS. 8 — Bergman boru ve parçaları,	16	TS. 40 — Elektrik iç tesisatında kullanılan iki kutuplu fiş ve priz	7
TS. 9 — Stalpanzer boru ve parçaları,	15	TS. 41 — İç tesisatta kullanılan 250 Volt ve 10 ampere kadar elektrik anahtarları	8
TS. 10 — Kır-döküm pís su boruları,	11	TS. 42 — Seftali	6
TS. 11 — Temper-döküm boru rakoşları (fitingler),	26	TS. 43 — Eldokusu Türk Hahıları	14
TS. 12 — Kurşun akümülatör,	21	TS. 44 — Elektrik Ellâmbaları	5
TS. 13 — Kuru pil ve bataryaları,	10	TS. 45 — Rozas	4
TS. 14 — Kır-döküm düşey dökülmüş borular,	15	TS. 46 — Kontroplâk	4
TS. 15 — Kır-döküm muflu savurma dökülmüş borular,	15	TS. 47 — Kontroplâk nüümune alma ve muayene metodları	4
TS. 16 — Kır-döküm basınç boru ve parçaları,	15	TS. 48 — Fındık	13
TS. 17 — Yarı sert çekilmiş som elektrolitik bakır tel,	4	TS. 49 — Yalıtkan serit	4
TS. 18 — Yumuşak çekilmiş veya tavlanmış elektrolitik bakır tel,	5	TS. 50 — Busonlu sigorta	10
TS. 19 — Portland cimentoları,	—	TS. 51 — İgne yapraklı yapı kerestesi	8
TS. 20 — Yüksek fırın cûruf cimentoları,	—	TS. 52 — İgne yapraklı yuvarlak yapı ağaçları	4
TS. 21 — Beyaz portland cimentoları,	—	TS. 53 — Hasap nüümune alma ve muayene metodları	16
TS. 22 — Melez bağlayıcı,	—	TS. 54 — Sabun	13
TS. 23 — Cimento nüümune alma metodları,	—	TS. 55 — Evlerde ve sanayide kullanılan petrol endüstrisi silvalastırılmış hidrokarbür teviz tüpleri	4
TS. 24 — Cimento teknik muayene metodları,	—	TS. 56 — Ağaç tel direkleri	6
TS. 25 — Tras,	—	TS. 57 — Telgraf ve telefon hatlarında kullanılan porselen izolatörler	—
TS. 26 — Traslî cimentoları,	—	TS. 58 — Floresan lâmba balastları	—
TS. 27 — Tras standartı kireç tozu,	—	TS. 59 — Tornavidalar	—
TS. 28 — Tras nüümune alma metodları,	—	TS. 60 — Pensler ve kerpetenler	—
TS. 29 — Tras teknik muayene metodları,	—	TS. 61 — Vida biçimleri (Formlar)	—
TS. 30 — İnşaat kireçleri,	—		
TS. 31 — İnşaat kireci nüümune alma metodları,	—		
TS. 32 — İnşaat kireci teknik muayene metodları,	—		